

Tingbok for sorenskriveren i Indre Sogn

A6

1669

Statsarkivet i Bergen

[1a]

Anno 1669 den 19 Martij holtis ting paa Ytter Slinde i Norum skibrede.

Offuer werende *Kongelig Mayestetts* fougit erlig och welfornemme mand Chrestopher Gierdtzen, bøygde lenßmanden Michel Aaberig och effterschreffne laugretes mend i bemelte Norumb och Sogendalß skibreder, med gaat folch flere som thinget søgte¹.

Olle Øfstedal, Botel Aaberig, Lauridtz Slinde, Jørgen Loffteßnes, Nielß Aaberig, Lauridtz Aaberig.

Joen Faaßhage af Yttre Sogens fougderj, haffde wed høyuise *Herr* Commisarius och ambtzforualter offuer Bergenhus ampt Hanß Hanßens skrifftelige citation, ladet indsteffne Peder Thorbiørenßen Skillestad, formedelst 18 *mercher* smørß leye beligende i Fretten i Legangerß præstegield, ßom hand sig formener at were nermere odelß berettiget, end Peder Thorbiørenßen huorom de til forne paa aastedet fra suoren skriffueren welforstandig mand Christen Jenßen haffuer weret til rette, och derfra henuist til Peder Skiellestadz werende thing *hannem* adt indsteffne, sine odelß breffuer at fremuise *etcetera* med widere, saa och for thuende aarß landschyld Joen Foßhage resterer hoß den afdøde leylending paa Fretten, aarlig ½ løb smør, huilchet hand formener Peder *hannem* bør at betalle, effterdj hand er bøxelraadig for al gaarden, och iche effter regening haffuer willet hielp *hannem* til hans rettigheed imidlertid leylendingen enda boede paa gaarden, *det* af dato Bergen 12 Nouember 1668.

Effter steffningens paabud til sagen at suare, møtte vdj rette bemelte Peder Skiellestad, och fremuiste Johanes Thorbiørenßens paa Øffre vdj Wigs præstegields, kiøbe breff paa 2 meler korens leye wdj Fretten i Thygumbs skibrede, af dato Wig den 4 Martj 1641. Findes paa skreffuen som følger. Anno 1663 den 28 Aprilis indlagt och lest for retten paa Feeten bekiender suoren skriffueren Christen Jenßen *manupropria*.

Ydermere af Peder Skiellestad fremlagt et skiøde af Larß Anderßen boendes paa Metun i Sogendals skibrede, vdgiffuen paa 1 løb smørß leye i bemelte [Fretten] til Peder Thorbiørenßen med bopel och herlighed af dato Rutll fogde gaard den 1 Martj 1652. [1b] Findeß paa skreffuen Anno 1663 den 28 Aprilis indlagt i rette paa Fretten.

Joen Foßhage tilspurde Peder Skiellestad om de 2 meler korns leye i Fretten, blef loughbuden til thinge, forend hand *dennem* kiøbte eller iche.

Peder Skiellestad der til suarede, at hand ey kunde erindre om det blef loughbuden eller iche, effterßom hans fader och hand haffuer nu fuldt godtzit offuer to aars tid.

Ellerß sagde Peder Skiellestad sig iche flere adkombstbreffue at haffue til bemelte Fretten, end allerede frembuist waar, dette Joen Foßhage begierede beschreffuen *etcetera*.

Joen Foßhage satte vdj rette, om Peder Skiellestad iche bør at betalle *hannem* de forschreffne 2 aarß rettighed som er 1 løb smør, som *hannem* af den afdøde och forarmede leylending Peder Fretten resterede, huilchet Peder iche wille forhielp *hannem* til da leylendingen boede \paa/ gaarden, endog hand annamet første och thredie aarß bøxler, baade af forme *lte* leylending och hanß effter kommer, och ey for bøxel wille lade *hannem* nyde gaarden til brugß, som dog waar en lodzeyger och odelß baaren til, och herpaa waar dom begierendis.

Der Peder Skiellestad blef tilspurt for retten, kunde hand ey benegte, at Joen Foßhage joe af *hannem* haffde weret begierende, at forhielp til sin resterende landschyld, mens formente det kan *hannem* iche synderligt wed *etcetera*.

Da er derom saaledis for retten afßagt, effterßom Joen Foshage steffner Peder Skiellestad for 2 aarß resterende landschyld af Fretten, som er 1 løb smør, och iche wider och Joen siellfuer fremuiber et skrefftlig widnes byrd, at paa den løb smør er fød 3 nød fra 5 uger før Jul och til Wor

---

1. I margen: Ahtlint?????

Frue Dag, som wj for 5 ort <Landsleye Balchen 14 Capitel> kand beregne rerer fra 7 ort, huilchet Peder Skiellestad inden lougenß tilsagde tid bør at betalle, eller derforre lide nam och wording i hanß boe och godz.

Hederlige och wellerde karel Elias Los haffuer wed *Kongelig Mayestett* fougidtz skrefftlige citation, ladet indsteffne Peder Jenßen paa Amble, for hanß jord Øffregaarden [2a] som hand formener were nermere beretiget at bruge end Peder Jensen *der same steds*. Item indsteffndt Anders af Frætland, ßom Peder paa hans gaard, wden hans minde haffuer indsat, med sin bøxel sedel och at fremuiße. Iligemaade indsteffnt Peder Jenßen for 40 thylter bord, hand for nogle aar for forleden af hans boer stabel haffuer taged wden hans minde, och *dennem* ey siden betalt, med widere dets indhold, af dato Flaahammer *den 7 December 1668*. Findes paa skreffuen for de wed kommende loughlig at were forkyndt.

Til sagen at suare paa Peder Jenßens weygne, effter steffningens indhold møte for retten hans søen Jens Pederßen *etcetera*.

Elias Los for retten indleffuered en beschiechelße til Peder Jenßen, huor hand lader han *nem* al Øffregaarden for Jul opßige, effterßom hand dertil er nermeste, och den nu er threngende at bruge.

Paa samme beschiechelße suarer Peder Jenßen skriffteligen at hand gierne wil afstaa Eliaß Lobes egen eyende halffue part i Øffregaarden Amble, effter dannemends kiendelße, menß Olle Søffrenßens anpart staar hand hart paa, saa lenge hans breffue staar wed magt.

Elias Los fremeschit Peder Jenßens bøxel sædel huor med hand waar steffnt til retten, huilchet schal for klare widere deris contracht. Jens Pederßen suarede at hand den ey med sig haffde.

Jens Pederßen indgaf sin faders skrifftlige indleg och paszuns(?) suar, paa Elias Lobis forhuerfuede steffning *etcetera*.

Noch indgiffuen Olle Sørenßens pante breff til Peder Jenßen vdgiffuen paa 1 ½ løbs leye i Øffregaarden i Amble med paastaaende sag, imod 140 Rixdaler *etcetera* af dato Amble *den 6 Martj 1657*.

Eliaß Los fordrer af Peder Jenßen 2 aarß landschyld af Øffregaarden, aarlig penge 5 Rixdaler. Peder Jenßen formener sig at beuiße, at samme 2 aarß landschyld med deres reygenschab schal were betalt.

Elias herimod protesterer, at wel beuiße de thuende aars resterende rettighed, ey er indført i deres reygenschab, mens er v=betalt. [2b]

Noch af Elias Los indgiffuen paa v=stemplet papir, Peder Jensen och hanß saniste afregning, med Peder Jenßens egen haand skreffuen, huor Peder da bliffe Elias skyldig penge 33 Rixdaler *2 march 12 skilling*, med noch et widere effter samme reygenschabs indhold, af dato 1667 *den 29 Martj*.

Dernest indlagt Peder Jenßens skrifftlige reygenschab paa v=seyglet papir, slutet fra 1660 och til 1668, som er meget widtløfftig at igenem see.

Elias Los ellers bereted at Peder Jenßen bør komme *hannem* til goede, som Peder til forne i reygenschabet er gaat givet, for thømmer och spive hugster 4 Rixdaller *1 march 4 skilling*, huor imod hand haffuer bekommet hoß Peder Jenßens kiøbmand i Bergen 6 Rixdaller som bør schie Peder til goede i hans skyldige summa, effter dj det alt i deres sluted reygenschab blef for giet. Jens Pederßen indgaf en contracht, opreted imellem Peder Jenßen och Johanes Simenßen, som til forne bode paa Øffregaarden, huilchet formelder at Johanes, Øffregaarden for Peder Jenßen haffuer opßagt, och derforre Peder giffuet *hannem* hanß vdlagde bøxel 17 Rixdaler, och forschafet *hannem* frj til Engeßeter, med widere *etcetera*.

Elias Los indgaf hans skrefftlige forßæt, der udj med formening al Øffregaarden Amble, bør were nermeste at bruge och beßide, effter lougen, och derpaa saauelßom om de andre parter i steffningen waar endelig dom begierende.

Da er saaledes for retten afschidiget angaaende Øffregaardenß brug och beßidelße, Elias Los formener ßig at were nermeste beretiget, da er den post optagen til nest hollende waarting, for inden anfredens anfang som holdeß i Norumb skibrede {optagen}, til betenchende. Til huelchen tid Peder Jenßen bør i retten fremblege sin bøxel sædel af Eliaß Los vdgiffuen, huorudj och en contracht dennem imellem opreted, schal findis beschreffuen.

For det andet, belangende de thuende aarß resterende landschyld och ellerß en del widere, effter sluted reygenschab, med sambt de 40 tylter bord, effter Eliaßes beretning, hannem hoß Peder Jenßen bør komme til goede, da effterßom Peder foregiffuer at landschylden saauelßom welßom(!) bemelte [3a] bor schal were betalt, och ey nogen rigtig beuiß af nogen af parterne derom fremmuißes, och begge parternes indlagde reygenschaber paa løß papir, med forordningen skreffuet, saa det ey i retten maa eragtes gyldig, da paa dette retten ey formedelst saadanne witløfftige reygenschaber, andre gaat folches i deres sager til forhindring, schal oppehaldes, bør da forinden *forschreffne* først hollende waarting med huer anden i dannemends biwærelße, giøre rigtig afreygning, och huis den schyldige sig iche da welwilligen rætter, forinden den tid da gaet, huis retten med fører.

Elias Los pretenderde, at huis kost och tæring hereffter hand paa falde, formedelst Peder Jenßens v=louglig ophold, bør hand hannem igien at erstare *etcetera*

Kongelig Mayestetts fougit Christopher Gierdtzen haffde til retten indsteffnt Peder Jenßen i Amble, och effter louglig steffnemaal vde bleffuen, er kiendt at bøde til hans *Kongelige Mayestet* 1 *march* søl.

Elias Los haffde til reten indsteffn[t] Johanes Engebeter, Torbiøren Walleberig och Ragnelle Høstager, for en del *salig* Øriens Amble skulle were Nielß Los skyldig.

Torbiøren Walleberig berobte sig paa Berent de Nagel och Peder Jenßen til beuiß at Elias Los loffued at quitere dennem, for huis Ørien Amble waar skyldig, den tid Eliaß dereß quitantzer fra dennem anamet, huor fore det saaledes til første ting *berames*.

Elias Los haffde Torbiøren Walleberig serdelles indsteffnt for 3 *Rixdaller* 1 *march* effter rigtig afregning vdj Berent de Nagels och Peder Jenßens neruerelße, waar hannem skyldig bleffuen. Huilchen giæld Torbiøren i ligge maader benegter, der fore beroer {i lige} deßligste med den post til første ting.

Læst och forkyndt et skiøde af commisarius Hanß Hanßen wdgiffuen til Albregt Thomeßen paa Indre Slinde och Øffre Slinde, med ødegaarden Mandswærch der wnder, af dato Bergen den 4 December 1667.

Albregt Thomaßen haffde indsteffnt sin landbunde Niels Mandzwærch for den ødegaard hand bruger, ßom hører hanß gaard Slinde til, huilchet hand formener er nermeste til at bruge, med widere hans præntion,

Da effter mellem handling med denem for retten, haffue de saaledes i wenlighed forenede at Nielß Mandzwærch wil afstaa sin paaboende ødegaard, for Albregt Thomaßen [3b] huorimod hand schal giffue hannem til opßaugen penge 10 *Rixdaller* och dennem strax betalle, sig en jord at leye fore paa andre steder, menß ellers er Nielß skyldig Albregt 3 *Rixdaler* 4 *march*. Det schal hand betalle Albregt med were paa 3 aars tid, och saa snart queg och creatur er fremføð, schal Nielß giøre bemelte Mandswærch rødig, at saaledes schulle v=rygeligen holdes, tilsaugde de huer andre wed haande baand for retten.

Hanß Mortenßen paa sin gonstige hoßbundz Jeßper Hansens weygne, haffde indsteffnt enchen Røßuig for 13 *Rixdaller* 4 *march* hun er skyldig bleffuen, och derudj indberegnet landschyld och

rettighed af hendes paa boende jord for 1667. Och end der foruden landschyld och rettighed for neruerende aar med sampt en del widere Jeßper Hanßen hende self haffuer crediteret, som ey herued kommer.

Till sagen at suare møte enchens søn Johanes Rasmusen wdj rette, som ey samme skyld kunde benegte, menß begierde thil at betalle.

Hanß Mortenßen satte vdj rette, och formente hun bør meste hendeß gaard, och dog betalle hendeß resterende rettighed med huiß widere hun skyldig er.

I ligemaade haffde Hanß Mortenßen paa sin hoßbundz veygne [ladet indsteffnt] Larß Hendrichsen Norenæs, for al hanß landschyld och retighed for 1667 och for 1668, med sampt *Kongelig Mayestetts* koren thiende for begge aar 9 ½ mele [korn]. Bedrager til samen i penge 15 *Rixdaler* 1 ort 20 *skilling*. Larß kunde ey benegte gielden.

Noch Larß Christopherßen for 1 landschyld løb smør och penge 4 *march* 12 *skilling* for 1667. For neruerende aars landschyld, arbeidz och fornødz penge 6 ½ *Rixdaler* 1 ½ ort, tilsamen 10 *Rixdaller*. Larß kunde ey benegte gielden.

Hanß Mortenßen sate vdj rette, om de iche deßligeste for dereß landschyldeß {iche} moduillig indhold, iche bør lide effter lougen.

Da er saaledes for retten afbagt at de {f.st..(?)} nemblig enchen Røßuig, Larß Hendrichßen och Larß Christopherßen for dereß forbeelße, bør at haffue forbrut dereß [4a] gaards fæst, och betalle dereß resterende rettighed, och huis de skyldig bliffuer som forbemelte och specificerit, for inden den 24 *Aprilis* eller lide nam och wordering i dereß boe och formue hor det findiß, wden eldre domme det for hindrer.

Ydermere haffde Hans Mortenßen indsteffnt Nielß Eygum for 3 ½ mele thiende koren. Item Olle Bareßneß for 8 *meler* landschyld korn, och ½ *Rixdaller* arbedz penge for 1667. Noch for 1668 arbed och fornødz penge 8 *march*. Huilched de bør betalle inden 14 dager, eller lide nam och wordering i deres boe, effterßom de ey samme fordring benegter, mens den wed gaar.

Anno 1669 den 16 Aprilis holtis almindelig sagting paa Rutle fougdegaard, for Sogendal och Norum skibreders almue,

ofuer werende *Kongelig Mayestetts* fougit erlig och welfornemme mand Christopher Gierdtzen, bøygde lenßmanden Michel Aaberig, och effterschreffne laugretes mend af *forschreffne* skibreders. Jachob Quamme, Peder Skillestad, Anderß Loffteßnæs, Nielß Gaaruin, Baar Thorestad, Jørgen Loffteßnes och Olle Øffstedal.

Kongelig Mayestetts fougit sate thing och liuste tingfred, och satte ting sampt fredliuste alle af adel och v=adel, af werblig och giestlig stand, deres skauger och eyendeller som seduanligt, och i sær Kopanger gaardz skauger effter {deres} welfornemme mand Jeßper Hansens begiering.

Publicerit hanß *Kongelige Mayestetts* paa budne skate breff, paa neruerende aar, af dato *Kiøbenhavn den 20 Februar* 1669.

Peder Hanßen wed sin fuldmegtige Michel Hanßen haffuer ladet indsteffne Thorgier Ølneß for ½ *Rixdaler* arbedz penge och ½ *Rixdaller* for ½ pund resterende landschyld af Steygenß ødegaard, huilchen hand bør betalle vden ophold, vden hand kand skaffe beuiß, fyldest at were betalt, som hand sig paa berober.

Thorgier beuist strax effter med en sædel af Peder Hansen selff vdgiffuen at Thorgier Steyg har leueret 2 pund smør for 1667, vden rest, der for frj for det ½ pund.

Olle Ølneßes enche waar indsteffnt for 1 løb smør och 1 hud til Peder Hanßen raadmand resterer, til samen 4 *Rixdaller* 1 ort, huilchet Thorgier Ølneß bereter at Joen Thomeßen nu i winter haffuer betalt, saauelßom 28 *skilling* for 7 *march* smør for Johanes Ølneß, som Erich brugte til foren.

Johaneß Berendtseb Barißnes paa Peder Hanßens weygne, waar indsteffnt for 12 *meler* korn, 3 *Rixdaller*, huilchet [4b] Skach Lauridzen for retten tilstod, at haffde weret udj Peder Hanßens hus med, och ey fant *hannem* eller hanß hustru hiemme, och derfor leuerede samme 3 *Rixdaller* til *salig* Bertel Zeigelker, huilchet hand formoder wel allerede er til Peder Hanßen clareret.

Ingebregt och Berete Wglem indsteffnt rester smør 8 *march* for 2 *march* 1 hud och ½ meller koren, for 2 ¼ *Rixdaler* landschyld penge 1 ½ *Rixdaller*, huilchet de bereter at haffue leffueret penge til deß betaling til Størch Knudtzen, som hand loffued at clarere menß effterßom Størch ey er tilstede, begierede de delation til Størch hiem kommer. Det ey *dennem* kunde benegtes.

Siur Aaberig resterer 1 hud for 5 ort och 8 *march* smør, huilchet hand bør strax at betalle inden loughenß til sagde tid.

Gamel Siur Aabergiß arffuinger paa deres faders weygne bør betalle 4 *march* resterende smør landschyld.

For den ene hud begge Siur Aaberig fordres fore, bereter Michel Aaberig med Størch Knudtzen før Jul at haffue fremb sendt, huilchet hand formener wel allerede er betalt.

Olle Goruend resteret 7 Rixort, huilchet lenßmanden beretet at Olle Gaaruen haffuer loffued {nu} at clarere nu denne reyße hand er til Bergen.

Elling Skiellestad resteret 2 *march* smør for 1667 och 4 meller koren for de 2 *march* smør. Findiß Peder Hanßens sædel for samme aar ½ løb smør, och ingen rest paa skreffuen. De 4 meller koren bereter hand i ligemaade at were betalt, och haffue beuiß derfor, huilchet liger hoß Larß Petterßen som nu er forreyßt til Bergen.

Noch rester Elling her foruden som hand wed gaar 4 meller landschyld koren for 1668, huilchet hand inden 14 dager bør at betalle, eller der fore maa søges nam och wordering i hanß boe.

Gunner och Larß Røßeland resterer effter fordring 1 *march* smør och 2 giedschind. Larß beuißte at for det aar 1667 de 1 *march* smør fordreß, findis Peder Hanßens egen haand fore at were leueret ½ løb smør, vden nogen paa skreffuen rest. Gunner Røßeland er forarmet, och trygler bøgden om som det ene schind schal betalle, menß Larß Røßeland bør betalle det halffue schind och Peder Skiellestad \det halffue/ inden loughens tilsagde tid, eller maa søges wed nam och wordering.

Aamund AarØyen indsteffnt for 1 løb landschyld smør for 1667 – 3 *Rixdaler*, huilchen løb smør Jenß Petterßen wed gaar at haffue anamet, och igjen leueret til Berent [5a] Nagel vdi Bergen, som ellerß hanß landschyld for 1666 och for 1668, effter comis haffuer anamet.

Larß hußmand paa AarØyien fordres for 1667 penge ½ *Rixdaller*. Beuißes at Berent Berentßen haffue den ½ *Rixdaller* paa hanß faders vegne anamet.

Jeßper Hanßen ombudzmand offuer Kopanger gaard och godtz wed sin fuldmegtige Hanß Mortenßen haffde indsteffnet hederlig och wellærde mand *Herr* Jørgen Paasches raadsmand paa Fladeland, for resterende rettighed af *bemelte* Fladeland, som er paa 1 landschyld \hud/ for 1667 – 1 ort fornødz och arbedz penge – 2 *Rixdaler* for 1668 resterer 1 landschyld hud for – 5

ort, restet paa smør landschylden 16 *march*, arbedz och fornødz penge – 2 Rixdaler. Hanß Mortenßen satte vdi rette om bemlede Herr Jørgen Paasches raadsmandz Jachob Jenßen, som følger paa Herr Jørgenß veygne gaarden och gaardens brug, iche bør at betalle, af huis paa gaarden findes, for indførte resterende rettighed, eller det wed nam och wordering af huis paa gaarden findis {wed} maa vdbøges, effterdj Herr Jørgen Paasche sielffue residerer vdi Hardanger, som er lange weye herfra, och derpaa begerede dom.

Herr Jørgen Paasches raadsmand foregaf for retten iche at haffue nogen fuldmagt til at leuere den resterende rettighed, menß hues hereffter til falder schal hand betalle.

Da er saaledes for retten affagt at \Herr/ Jørgen Paasches raadsmand, af huis paa gaarden findis, som hand haffuer wdj forualtning, bør at betalle al forindførte resterende rettighed som sig be- drager til – 6 Rixdaler 1 ort, forinden 14 dagers forløb, eller det wed nam och wordering maa vdbøges, vden det anderledes i mindelighed med den goede mand, Jeßper Hanßen anderledes kand begaaeß.

{Hanß Mortenßen} Alle nygiffinger i Sogendal och Norumb skibreder waar indsteffnt, for dereß nywæringstold. De haffuer loffued at betalle til *Sancte* Hanß Dag w=feylbarlig, huor paa de blef giffuen dag och tid.

Kongelig Mayestetts fougit haffde for retten indsteffnt Erich Larßen for et kad wide hand forleden aar haffuer giort paa Larß Thorgierßen. Da effterßom hand haffuer tient hans *Kongelige* Mayestett en tid lanng, er hanß midel iche høyre at kand vdgiffue end – 3 Rixdaler til hans *Kongelige* Mayestett i bøder, det hand straxens inden 14 {Rixdaler} dager bør at betalle, eller lide nam och wordering i hans godz huor det findes.

Kongelig Mayestetts fougit haffde til retten indsteffnt Anderß Pederßen Skiellestad, formedelst begange leyermaal med Berete Reyerß daatter, som hand formente at hand burde [5b] bøde til hanß *Kongelige* Mayestett effter recessen. Lenßmanden Michel Naffuerßeter, sambt {lougrete och den} menige almue widnede wed eed, at hans midel iche tilstrecher at betalle den fulle bøder, huorfore hand effter hans yderste formue, som wj kand for nemme bør strax at erlege och betalle i bøder til hans *Kongelige* Mayestett penge – 6 Rixdaler. Mens quindfolchet er arm, och haffuer ey klede paa krogen. Er der fore wdj fougdenß magt at lade *dennem* straffe paa krogen, effter recessen.

Publicerit en obligation af Tøgier Gierdtzen, vdgiffuen til Anderß Søffrenßen, paa – 93 Rixdaler, 4 *march*, 11 *skilling* huor fore hand i pant setter 30 melche och andet hans wng fæ, af dette Kopanger gaard den 9 Maj 1666.

Ragnel Thorgierßen for løs leyermaal med hans feste quinde skal bøde effter *Kongelig* Mayestetts forordning til Hans Mayesttet - 2 Rixdaler 1 ort.

Michel Gauteßen haffde til retten indsteffnt Johaneß Gutormßen for 1 tynde saa koren som Michel haffde giffuet Amund Gunuordallen til opßagins penge, for sin paa boende gaard Gunuordal, i den mening och forßæt at Michel schulle ægte Amundz søster, som Johaneß Gutormßen siden bekom, huilchen tynde koren Amundz konne Sygni Knudtzdatter wed høyeste eed bekrefftet i den mening som forskreffuet staar bleff vdlagt.

Michel formener effterdj samme pigge iche wille echte *hannem* at Johaneß da saa fich baade jorden och pigen, at hand *hannem* bør den tynde korn igien bør betalle. Da effterdj her beuißes {at} med Kiersten *salig* Herr Peder Olßens at pigen tilbød Michel at holde sine ord och leye

jorden, da suared Michel hand nu iche waar god derfor. Da er sagen optagen til bemelte Johanißes konne til første thing møder.

Den sag i mellem Elias Loß och Peder Jenßen Bom {som} den 19 Martj sist afuigt til første ting til {bleff} denne bleff optagen, da er nu for retten erschinett bemelte Eliaß Los, och Peder Jenßens søn befuldmegtiget, Jachob Pederßen, domen at anhøre.

Elias Los tilbød for retten at igien giffue Peder Jenßen sinne pantte penger som hand til Olle Søffrenßen for de halfanden løbs leye i Øffregaarden, nembliq – 140 Rixdaler med paastaaende \sag/ och alt, effterdj hand {dertil} schal were odelßberettiget til samme gaardz part.

Peder Jenßens søn foregaf at hans fader iche wil [6a] nogen pante penger aname, wden allene af Olle Sørensen som pantte breffuet haffuer wdgiffuen, och saa derhoß indgaf en skriffuelße paa stemplet papir, fra Olle Søffrenßen {at} huor hand begierer, at Peder Jenßen schal beholde sit pant, och ey lade Eliaß Los det bekomme, med en stor del widere af samme breffuidz indhold, af dato Fuuraaß den 27 Februar Anno 1664.

Elias Los derimod protesteret, at samme skriffuelße holder hand for en løs beretning. Iligemaade foregaf Elias at hand formener det pante bref er stridig imod lougen, effterdj Olle Sørenßen har forpanted den jordepart bort til et æffuigt brugeligs pant.

Elias Los endnu som tilforne bate i rette {en} effter hans forige indleg, och war dom begierende.

1. Effter tiltalle giensuar och denne sags leylighed, da formennes først at Elias Loß er boßlidsmand effter lougen, och derfor haffuer tilsagt sin leylending Peder Jenßen for Jul, Øffregaarden i Amble til fordag for hannem at ledig gjøre.
2. Er Elias odelß børen och eyermand til den halffue part i bemelte Øffregaarden Amble som Peder Jenßen tilbyder for hannem at afstaa, effter dannemends kiendelße.
3. Er och Elias Loß odelß berettiget til den anden halffue del i Øffregaarden, och nermeste den at kiøbe, løße och indfrj nor Olle Sørenßen eller nogen i den gren hand er fød och baaren af, iche formaar (eller behager) at kiøbe. *Odelß Balchen 2 Capitel.*
4. Siger Lands Lougen *Landsleye Balchen 14 Capitel.* Odelßmand er nest til at beßide den jord hand eyer lod wdj heller end nogen fremede och bruge al gaardßens tilligelße, dog saa om hand eyer al gaarden eller i det ringeste halffparten, saa hand raader for bøkelen. *Det* Elias Los beuißer at hand er odelsmand och eyiere til den halffue part i Øffregaarden med bøkæl och herlighed, end beuißes med en contract imellem Herr Jens Los, paa sin fader Herr Samuel Loßes weygne, och Olle Sørenßen opreted, vdi wel wiße laugmand Jachob Hanßen och sticht skriffueren Anderß Madtzens neruerelße i Bergen 1656 den 11 December at Olle Sørenßen schulle nyde for odel och eye – 8 meller korens leye i Amble, som Herr Samuel i lang tid haffuer oppeboret rettighedz af, men med bøkelen forholdes som til forne, saa den som hid indtil bliffuer til delling, heraf slutes at Eliasis *salige* fader Herr Samuel Los som til forne waar eyende i Øffregaarden – 2 løber, och Olle Sørenßen derimod ichen – 1 løb, følde den ret effter lougen *Lands Leye Balchen 1 Capitel* at rode [6b]

bøkelen, endog at bøkelen *dennem* er delt imellem formedelst søschende skiffte, huilchen ret effter contractens indhold och dato, saa som til forne, schulle forbliffue. End widere af samme contracts effterfølgende ord, som er saaledes er mens al den effterstaaende grunde leye, af Erme(!) gaardtz och Lillegaards grunder, haffuer ieg Olle Sørenßen effterlat imod den wellighed, som ieg, som {er} før er melt, nu har faaet i \det/ godz i Amble och Høstager *etæt- era.* Heraf erfares at Herr Samuel Los iche saa som med nogen v=wet haffuer hafft de 8 meller korens leye fra Olle Sørenßen, huor fore hand da endelig som bemelte burde raade bøkelen, effterdj Olle sielff bekiender at were schied en wellighed wed des afstaaelse och derimod den resterende grunde leye effterlader.

Da effter *forschreffne* lougens bogstaffuer kand iche anderledes forstaaes at Peder Jenßen och den mand Anderß Larßen hand nu haffuer offuer draget gaardens brug ioe dertil er fremede, tj Peder som en fremed mand, der huerchen er odelß børen eller berettiget til Øffregaarden i Am-

ble, haffuer den allene til pant och forþechring, for en sum penge huoraf hand belligen nyder sin ret effter pante breffuedz indhold, indtil hand sine pante penger bekommer, huelken penger Elias Los hannem nu for retten tilbyder som sig dertil nest odelß beretiget beuißer effter forind førte *Odels Balchen 2 Capitel*.

Effter forberørte leylighed, er saaledes for retten afþagt, at *forschreffne* Elias Los, for hanß egen arffuelig odelß anpart i Øffre gaarden, som Peder Jenßen fri willigen for hannem haffuer affstaaet effter dannemends kiendelße, bør at erstate och betalle Peder Jenßen hues bøxel penge Peder kand beuiße Eliaß derfore haffuer anamett vden al af kortning, effterdj Peder schal haffue mindet forige leylending af gaarden och hannem en del penge til opþigelße er statet (huelchet Elias dog foregiffuer ey er wetterligt) tj ellers burde belligens skied af kostning, paa *forschreffne* oppebaarede bøxel, effterþom Peder haffuer boed lenge paa gaarden til, effter *Lands Leye Balchen 1 Capitel*.

Den anden halffue part vdi Øffregaarden, som Peder Jenßen følger for et pant af Olle Sørenßen, for – 140 Rixdaler, hand hannem haffuer lont och med forstracht, huilchet brug hand til en fremmed mand haffuer offuer dragett, til <brugs, dog ey for bøxel festet> huor til hand dog sielff er fremmed, nor odels mand det, som fore findes, trenges at beþide. Øffregaarden er och iche skifft eller vdyt arffuingerne til forne imellem. [7a]

Da bør Elias Los som er odels eyende den ene halffue part, och odelß beretiget til den anden halffue part i Øffregaarden, saa och effter *forschreffne* contrachtis opleuþning, och der paa *Lands Leye Balchen 1 Capitel* tilsigelße bøxelraadig, were nermeste at beþide al Øffregaarden, och effter lougens gemeß bruge al gaardßens tilligelße, effter *Landsleye Balchen 14 Capitel*, och Elias Los til Peder Jenßen effter pante breffuidz indhold, pant pengerne {nemblig} strax at leuere. Menß derþom rete odelßmand, Olle Sørenßen, eller nogen i den gren ret odelß baaren, formaar och behager til dennem þeffue samme pantþatte 1 ½ løbs leye i Øffregaarden, at frj och indløße, och det hereffter kand trenge at bruge och beþide, da handles derom effter lougen. Mens derþom pengerne iche anames nyder dog Elias al bruet for billig bøxel, och aarlig landschuld.

Elias Los haffde indsteffnt Thorbiøren Walleberg for – 3 Rixdaler 1 *march* hand er hannem skyldig, huilchet Thorbiøren loffued at betalle til først kommende *Sancte* Hans Dag, skadeþløs.

Herr Jenß Bugge haffde indsteffnt Larß Slinde for 1 koe som Larß schal haffue bekommet hoß Sambþon i Strømþnæß, som Herr Jens Buges merche stod paa, och Sambþons quinde effter Nielß Klochers beretning wed høyeste eed fremlede til hannem dentid den blef merchet. Præsten Herr Jens begierede sin koe igien med leye derhoß, huilchen koe Larß Slinde bør hannem at leuere.

Anno 1669 den 19 Aprilis holtis almindelig waarting och sageting paa Quamme tingstue i Soluerenß tingstue(!) skibrede,

offuer werende *Kongelig* Mayestetts fougit erlig och welfornemme mand Christopher Gierdtzen, bøygde lenþmanden Lasße Quamme, och effterschreffne laugrettes mend, med gaat folch flere. Peder Molland, Larß Lae, Simen Kiøß, Knud Houge, Carel Soluj, Mogens Skierfuen.

Kongelig Mayestetts fougit sating, och liuste thingfred, vnder 8 ørtuger och 13 marcherß grøde, item fredliuste alles af høy och nedrige stand, deres skouger och eyendeller, som seduanligt *et-cetera*.

Publicerit hans *Kongelige Mayestetts* paa buden skate breff paa neruerende aarß skat, af dato *Kiøbenhaffn den 20 Februar 1669*.

Publicerit et skiøde af Anne salig Otte {Roßen} Krag til Walberig wd=giffuen til *Kongelig Mayestetts* fougitt Christopher Gierdtzen paa – 1 løb smør – 1 hud och 1 ½ melle koren med bøxel och herlighed, aff dato *Kiøbenhaffn den 22 Martj 1668*. I Lomemb. [7b]

Læst och forkyndt et skiøde af Jenß Raßmußen, Jenß Pederßen, Olle Erichßen, vdgiffuen til *Kongelig Mayestetts* fougitt Christopher Gierdtzen, af dato *Flaahammer den 20 Martj 1668*.

Peder Hanßen raadmand vdj Bergen wed sin fuldmegtige Michel Hanßen, haffde indsteffnt effterschreffne Alle Helgenß landbønder, for resterende rettighed som følger.

Madz Lomem rester 7 march smør, och paa en landschyld hud – 2 ½ march penge.

Lasße Lomem rester for 1667 och 1668 aarlig – 1 phund landschyld smør, er penge – 2 Rixdaler, huilchen restandz de iche fra gaar, der fore affagt for retten, at de forskreffne restandz inden 14 dager schal betalle, eller det wed nam och wordering maa vdbøges af dereß boe och godz.

Tieß Nagel haffuer til retten indsteffnt sin landbonde Endre Skierffuen formedelst hand indeholt hanß landschyld och rettighed, af sin paa boende gaard, nemblig – 1 løb smør och – 4 meller koren, for Anno 1667 offuer den 14 Aprilis. Item endnu resterer for 1668 1 ½ pund smør och – 4 meller koren, huorpaa hand forleden {aar} høst bekom – 2 nød for – 3 Rixdaler – 1 ort, saa hannem nu resterer nor rettigheden for penge anblaas, penge – 3 ½ Rixdaler.

Tieß Nagel sate wdj rette, effterdj Endre Skierffuen er en fattig och forarmed mand, som almuen och hand selffe tilstod, och ey hanß landschyld och rettighed kand betalle. Om hand iche bør at meste sin gaard, och betalle sin resterende landschyld, eller lide effter *Kiøbe Balchen 5 Capitel* eller [8a] och at hand forschaffer en weße mand, saa som hanß broder eller en anden, for resterende rest, och at hand iche schal lide nogen schade paa den tilkomende aarß rettighed, saa och paa *Kongelig Mayestettt* paa buden skater, saa erbyder {han} sig at lade hannem dereffter bruge sin gaard, och derforuden wel lonne hannem - 1 tynde koren at saa.

Da er herom saaledes for retten affagt, erffterdj Endre Skierffuen Anno 1667 haffuer indesidit offuer den 14 Aprilis med al sin landschyld och rettighed, endog den mange gange blef af Tiß Nagel fordret, och hand nu er en fatig mand, som ey endnu sin forleden aarß *Kongelig Mayestetts* paa buden skat haffuer betalt, da bør Endre Skierffuen effter Tieß Nagels protestation at meste hanß gaard, och dog inden fiorten dager at betalle den resterende rettighed, eller lide nam och wordering i hanß boe och formue, och saafrembt dertil ingen medel findis {at} haffuer Tieß Nagel magt hannem at søge effter *Kiøbe Balchen 5 Capitel*. Dog derßom hand forinden 3de sollemercher, som Tiß Nagel begierer kand schaffe caution, beholder hand sin gaard ar bruge, effterdj tiden at pløye och saa, nu hastig bliffuer i hende, och ey dermed kand oppeholdes.

Olle Laßesen Quamme haffde indsteffnt Peder Knudtzen Næß for – 1 koe som hand haffuer ladet Nielß Jenßen bekomme, formener hand bør nyde sin betalling. Peder Næß fra gich ey waar hannem mere end – 3 Rixdaler 1 ort skyldig, huorpaa Olle haffuer bekommet – 1 koe for – 2 Rixdaler.

Da er herom saaledes for retten affagt, at den \forschreffne/ koe som endnu er i behold, følger Olle Laßeßen, och huiß widere Peder bliffuer skyldig nor dennem vdj thuende dannemends neruerelse mellem regnes, schal Peder betalle inden 14 dager, eller derfor lide nam och wordering i hans boe och formue hor det findes.

Madz Lomemb haffde indsteffnt Lasbe Lomem, for det skielderj och vd naffn som til forne haffuer weret i retten, at dermed kunde komme til endtschab. Laße Lomem møte for rette.

Anderß Alme och Anderß i Moe møte for retten, och probede at de {waar} beschiechelße wiß tilßpurde Simen Knudtzen soldat, huad hannem wetterligt waar, om det vdnaffn som Laße schal haffue giffuet hanß konne. Da suarede Simen at hand hørde engang der Laße och hanß konne den tid hun waar fester tøß giech och ploched bær, da sagde Laße, kom hid kolle min och eed nogen bær med.

Lasbe suarede derßom hand haffuer gjort det, da maate iche andre giøre det effter.

Denne sag optagen til paa onßdag, thing bliffuer i Marifieren at – 12 mend da kand forßambles, effterdj det en ærrørig sag angaar. [8b]

Nielß Jenßen haffde indsteffnt Laße Lomem for en del hand hannem skyldig bliffuer, som bedrager sig til penge effter afregning. Penge – 6 *march* 14 *skilling*, huilchet hand bør at betalle forinden 14 dager, eller det med wordering maa vdßøgeß.

Astrj Alme haffuer for retten indsteffnt Madz Lomem for – 2 aarß landschyld aarlig – ½ løb smør, som hun formener Madz bør at betalle med forfalden *jullemarch*, er – 4 *Rixdaller*.

Madtz Lomem derimod haffde indsteffnt {nogen} Astrj Alme for nogen rente penge paa hanß steffdaters wegne, som sig bedrager rigtig offuer Blagen til – 6 ½ *Rixdaller*, 20 *skilling*, huilchet schal beroe til løffuerdag koemer – 8 dager at liquideres.

Publicerit en forpantning af Tor Hanßen vdgiffuen til Teffueß Joenßen Skrøder paa alt huiß godz løst och fast, i huor det er eller were kand, vden eller inden byß, for – 1300 slette daller, 2 *march*, 14 *skilling*, af dato Bergen den 15 Februar Anno 1669.

Til laugtingßmend an neffnt, Olle Kiøß.

Anno 1669 den 20 Aprilis effter en welforßleylet slodtz citation holtis ting paa Talbetter,

imellem Hanß Jenßen Ørbech, raadmand vdj Bergen, och Christopher Gierdtzen, *Kongelig Mayestetts* fougit offuer Indre Sogens fougderj. Offuer werende tilstede bøygde lenßmanden Christen Nielßen, Peder Jørgenßen Skioldum, Peder Skaar, Dyre Krogen, Thommeß Næß, Pouel Næß, Knud Bringe, Botel Sande.

Kongelig Mayestetts fougit Christopher Gierdtzen indgaf en forßeyglet lenßherens citation lydende vdj formening, at effterßom Hanß Jenßen Ørbech raadmand vdj Bergen haffuer hannem den 2 Januarj nest affuigt opßagt en ødegaard, kaldes Talseter, som v=tenchelig aaringer vnder hanß paaboende gaard Flaahammer haffuer liget til brugß, da {at} paa det at alting kand gaa loughlig och ret til, begierer suoren skriffuerens och vpartidsche laugretes mends kiendelße vdj sagen, huor fore Hans Jensen til i dag den 20 Aprilis til sagen at suare indsteffnes, med widere *dets indhold* af dato Bergen den 20 Januarj Anno 1669.

Denne steffning anuist for mig den 22 Januarj 1669, och schal \rete/ mig dereffter, ieg eller min fuldmegtig. Hanß Jenßen Ørebech egen haand. [9a]

Denne steffning er anuist for mig, herpaa Sørum gaard i Lyster, kiender ieg *den 4 Februar*, Kiersten Kønningham, m: m:

Noch indgiffuen af Christopher Gierdtzen hanß skrifftelige indleg, sluten de paa hanß steffning, i formening hand hereffter, som hid indtil hanß lifftid, och effter hannem mand effter mand, belligeneß bør at nyde Thalsetter tilbrugß vnder Flaahammer, med widere des indhold, af dato Flaahammer *den 20 Aprilis 1669*.

Noch af Christopher Gierdtzen indgiffuen *salig* Lars Søffrenßens dentid forualter offuer Sørum gaard och godz, hans vdgiffuen bøxel bref paa bemelte {Sørum} Talsetter, at nyd sin och sin hustrues lifftid effter lougens gemeß af dato Sørum gaard *den 2 September Anno 1652*. Lauridtz Søffrenßen *manu propria*.

Noch indgiffuen Hans Jenßen Ørbechß queteringer, for thuende thredie aarß bøxler, som er anamet och oppeboret 1663 *den 27 October* och for 1666 *den 16 October*².

Noch indgiffuen en beschiechelße af Christopher Gierdtzen til Olle Hucheberg och Peder Skioldum, thuende de elste mend vdj Lyster skibrede at de wille widne deres sandhed, huad *dennem* er beuost huor Taldsetter haffuer weret vnder til brugß af gamel tid, af dato Flaahammer *den 24 Aprilis 1669*.

Hertil suarede de i mening lydende, at Thalßeter haffuer legit vnder Flaahammer, som de haffuer hørt af dereß fordre(!), saa och af *salig* Ingerj Sande en konne paa 147(!) \aar/ gamel och *salig* Anne Skioldum offuer 90 aar *gamel*, at {de haffuer} Thaldseter haffuer legit vnder Flaahammer offuer 300 aar, det widner Peder {Niellß} Frandtzen och Iffuer Niellßen med dereß egen hender. Actum et supra.

Peder Skioldum en mand paa 80 aar *gamel* effter steffnemaal møte for retten, och effter høyeste eed probede lige effter de same ord som beschiechelßen om melder.

Peder Skaar, en suoren mand paa 80 aar *gamel*, fød och boren herudj Lyster, effter høyeste eed probede at hand aldrig andet haffuer hørt at Thalßeter joe, vdj v=tenchelig tid haffuer liget vnder Flaahammer \effter/ som och i beschiechelßen findes.

Ydermere indgiffuen af Christopher Gierdtzen \giendpart af/ den beßigtelße som er schied effter *Kongelig* Commission, af Hanß Ørbech, *Kongelig* Mayestetts fougit, {och} suoren skriffueren och lougretißmend, huorudj findis indført Flaahammer med *trende*³ vnderliggende ødegaaarder, kand skatte aarlig af – 7 ½ løber smør,

Til sagen at suare møte vdj rette Hanß Jenßens børenß skollemester <Otte Maltesen>, som indgaf en skriffellig vnder Hanß \Jenßens/ egen haand [9b] i mening forlydende, effterßom hand til *den 20 Aprilis* af hans welærede suaager Christopher Gierdtzen, wed slodz citation er steffint at møde paa Talßeter, som hand och hans formend wed bøxel fra Sørum gaard bekommet haffuer, effterdj hand ey ßelf kand møde for hans befalingß pligt skyld, och andre høynøduendige aarßager, da begiereß opßetelße i sagen til høste tinget, at møde effter samme steffning, paa det hand kand haffue tid och risbid at søge prob och widnißbyrd, *dato* Bergen *den 13 Aprilis 1669*. Hanß Ørbech Jenßen m: m:

Christopher Gierdtzen herimod pretenderet, Hanß Jenßens vndschyldning och begiering findeß iche loughlig, menß at hand effter opschrefftt paa steffningen med hanß egen haand, børde hannem at suare.

Bemelte Otte Malteßen strax wigte fra retten, och ey widere wille suare, eller nogen afßigt

---

2. 8br

3. 3de

anhøre, eller til sagen at suare. Huorfore wj ey noget wed sagen kunde forrette, mens retten denne gang opßagt, och effter Hans Ørbechs begiering och derpaa Christopher Gierdtzens sambtøche, sagen til høste tinget optagen.

Anno 1669 den 21 Aprilis holtis almindelig waarting paa Hunshammer tingstue i Marifier skibrede.

Offuer werende *Kongelig Mayestetts* fougit erlig och welfornemme mand Christopher Gierdtzen, och effterschreffne lougretesmend i bemelte skibrede. Olle Joranger, Peder Thorffuj, Ingebregt Høye, Jenß Fett, Tosten Jøranger, Lasße Høye.

Kongelig Mayestetts fougit sate ting och liuste tingfred, vnder 2de ørtuger och 13 *skilling* grøde, sampt fredliuste alles af høye och nedrige stand, deres skauger och eyendeller, saa som seduanligt

Publicerit hanß *Kongelige Mayestetts* naadigste paabuden skate breff, af dato Kiøbenhaffn den 20 Februar Anno 1669.

Publicerit it skiøde af welbyrdig Axel Vrup vdgiffuen paa Lae som skylder aarlig – 2 pund smør och – 2 *meller* koren, til Christopher Gierdtzen, af dato Kiøbenhaffn den 21 Martj 1668.

Publicerit et skiøde af welbyrdig Helle Roßencrantz, *salig Herr* Nielß Trolleß paa en del godz til Christopher Gierdtzen, blant andet – ½ pund smør i Echem i Marifier skibred, af dato Haffnj den 21 Martj 1668.

Publicerit et skiøde af Teffues Plat vdgiffuen til Christopher Gierdtzen paa ½ løb smørß leye vden bøxel i Mælem, af dato Marem den 5 Martj 1668.

Publicerit et {skiøde} pante breff, af Thor Hanßen vdgiffuen paa 1300 slette daller, 2 *march*, 14 *skilling*, huorudj hand pantßeter alt hanß godz løst och fast, med widere, Bergen den 15 Februar 1667. [10a]

Effter afregning for retten imellem *Herr* Hanß Pouelßen {bleff} och Theffueß Plat, bliffuer Theffueß skyldig – 12 *Rixdaller*, som til høsten skadeßløs schal betalles, som paa obligationen bleff antegnet.

Herr Hanß Pouelßen haffde indsteffnt Andfind Lae for en del effter afregning som sig bedrager til penge – 6 *Rixdaller*, 3 ort, 23 *skilling*. Derforuden præstenß och kierchenß tiende for 1667 – 1 *tønne* koren for – 2 *Rixdaller*, for 1668 – ½ *tønne* koren – 1 *Rixdaller*.

Noch resterende landschyld for 1667 – 1 hud for 5 ort och <5 *meller* korn for – 5 ort>, for 1668 – 2 *phund* 18 *march* smør – 1 hud och 5 *meller* koren for 5 *Rixdaller* 1 ort.

Olle Dagfindtzen iligemaade haffuer indsteffnt Andfind Lae for landschyld och rettighed af hanß brugende gaard, for 1667 – ½ løb smør, och 2 *meller* koren, och for 1668 – ½ løb smør och 2 *meller* koren, til samen – 4 *Rixdaler*. Noch hanß 3die aarßtage forfalden 1666, penge – 2 ½ ort, al denne foreschreffne landschyld {och} retighed och tiende, bengter(!) ey Andfind ioe

med resterer. Parterne begiered dom *offuer* bemelte Anfind.

Effter afbedelße och mellem handling for retten, haffuer Andfin Lae forpligtet sig for retten, at derßom *forschreffne* hanß jordeygere wil beuilge *hannem* at bruge sin jord dette neruerende aar, da schal hand oprigtig {be} til først kommende høst <Michaelj> betalle al *forschreffne* landschyld och rettighed, med sampt til kommende aarß landschyld och rettighed, skades løs, eller de vden \widere/ loug och dom maa haffue frj indtredende til al affuel och wegst paa gaarden, saa och til forbechring hensteller imidlertid alt hanß godz och formue, fær och queg, inted vndertagendes, indtil de deres *forschreffne* rettighed med sampt *Kongelig Mayestetts* skater, wordir betalt, saa och huis hand *Herr Hanß Pouelßen* effter den aparta reygning, som endnu schal schie i thuende dannemends neruerelse bliffuer skyldig, och saa sin gaard at haffue forbrut, och strax at affuiged.

Herr Mougens Skanche haffde indsteffnt *Johanes Findtzen* for 1 *Rixdaller* bygnings penge, och 1 *melle* koren i tiende. Det haffuer *Johanes* loffued at betalle, strax til *Herr Mougensß Skanche*, som och for retten bleff kiendt billigt.

Nielß Næß haffde til retten indsteffnt *Carel Weyen* for en hest hand kiøbte. *Carel* bereted hand ey waar steffnt.

Anno 1669 den 24 Aprilis holtis almindelig waarting i Aardal skibrede, paa Leygried tingstue,

Offuer werende *Kongelig Mayestetts* fougitz erlig och welfornemme mand *Christopher Gierdtzen*, bøygde lenßmanden *Olle Leygried*, och effterschreffne lougretesmend i bemelte *skibrede*. *Tommes Aspremb*, *Olle Semb*, *Erich Suallem*, *Olle Bagge* paa *Ornes*, *Erich Præstegaard*, *Endre Aabølle*. [10b]

Kongelig Mayestetts fougitz sate ting och liuste thingfred, sampt fredliuste alles af høye och nedrige stand, deres skouger och eyendeller, som seduanligt

Publicerit hanß *Kongelige Mayestetts* naadigste paa buden skatte bref, paa neruerende aarß skatter, af dato *Haffnj den 20 Februar 1669*.

Publicerit it skiøde af \welbyrdig/ *Axel Vrup* til *Geteberig* vdgifuen til *Olle Skulleßen Bage*, paa – 2 løber och 1 pund smør i *Semb*, med bøxel och herlighed, som *Peder* paa boer, af dato *Kiøbenhaffn den 21 Martj 1668*.

Christopher Gierdtzen den yngre sidtzhaftig paa *Hofland* i *Aardal*, wed *Kongelig Mayestettt* fougitz skrifftlige steffning haffuer indsteffnt *Thorsten Herey* for en del thømmer hand haffuer hugen i *Aaffredal[s]* skouger, huilchen skoug *Christopher* formener *hannem* til kommer, och derfor lader arestere *forschreffne* hugen thømmer til sagenß vd før, med *widere dets indhold*, af dato *Flaahammer [den] 13 Februar 1669*.

Forschreffne steffning effter opschrefften fantis louglig lest och forkyndt, huoreffter *Thorsten Herey* møte for retten, til sagen at suare.

Af *Christopher Gierdtzen* indgifuen gamel *Christopher Gierdtzens* skiøde paa bemelte *Aafredal* skouger, med sampt *Thosten Hereyß* sambtøche och odelß rettes afhendelße paa bemelte

kiøb, af dato Herøe den 22 November⁴ 1660.

Herimod pretenderet Torsten Herey, at hand iche haffuer solt eller afhendt den skouge teyg, eller sin odelsbret dertill som hand det omtuestige thømmer haffuer hugen, tj hand ey widere haffuer soldt end til Brustøe, paa den øster side [af] elffuen, och det {det} med et probßbref beuißer, af Erich och Peder Quest vdgiffuen, at hand er eyendes neden fore Christopher Gierdtzen indgaf et beschielße widne til Throelß Jachobßen, Peder Semb och Olle Helleland, huilchet prob af *dennem* indeholder, at Jenß Anderßen til spurde Thosten Herey, om hand wil staa effuentyr med *hannem* at induinde wed loug och ret Masterhougen, da suared Thosten, ney, mens derßom Jens Anderßen kunde induinde det, schulle hand nyde det alt vnder det forige kiøb, det de wed deres eed will bekreffte nor paa esches, af dato 1668 den 13 Januarj. Item 1669 den 22 Februar. [11a]

Effterßom denne sag befindiß at were en aastedz sag, som iche wel kand kiendeß wdj paa dete sted, da er sagen optagen at ordelleß(?) paa aastedet, med aller forderligste leylighed {huor} til huilchen tid Thosten Herey maa giffues warßel, saa och indsteffne de prob och widniß byrd, Christopher Gierdtzen, som *bemelte* haffuer beschiechet, om Thosten Herøs afstaaelße paa Masterhougen, huor parterne da schal wederføres hues ret er. Imidlertid forbliffuer det hugen thømmer vnder *forschreffne* arest, vden parterne forinden i andre maader anderledeß kand forenes.

Effter at dette som *forschreffued* staar, waar affßagt, bleffue parterne saa forenede, at Thosten Herey och hanß hustrue Ingebor Olßdatter, deres lifßtid, schal nyde at huge aarlig i Masterhougen – 5 tylter thømmer, och *dennem* aarlig at schiere frj paa Christopher Gierdtzens sag i Øffre Offerdallen, dog at betalle deraf sagemesterens løen och kaast, och effter deres død, Masterhougen {och} tillige med den anden Aaferdals skoug <som effter kiøbe breffuet er afhendt> at tilhøre Christopher Gierdtzen, hanß hustrue och arffuinger for huer mandz til talle at bliffue skadebløs, holden, *bemelte* Thosten hustru for retten med same contract wel war fornøyet.

Jachob Moen haffde til retten indsteffnt hanß hustrues broder Haaffuer Hestetun for – 1 løbß leye i Hestetun, ßom Jachob Moen haffuer indløst, først 18 *march* af, hoß Willem Thomeßen for – 20 *Rixdaler*, och for det øffrige giffuet Haaffuer och de andre søschende – 20 *Rixdaler* for deres anpart, och for hanß egen kones arffuelod penge – 4 *Rixdaler*. For *Kongelig Mayestetts* odelskat som Jachob Moen haffuer betalt imidlertid er – 5 *Rixdaller*, 1 ort, 6 *skilling*. Item for noget godz Haaffuer Hestetuns *salige* fader Olle Haaffuerßen nemblig – 8 schind, som kom Jachob Moenß konne til, hand i Oplanden haffuer soldt, som hun arffued effter hendes *salige* moder. Effterßom Haaffuer och Jachob Moenß konne er allene søschende til faderen, huorføre hand effter beuiß haffuer oppe boren 10 *Rixdaller*, beløber sig in summa – 59 *Rixdaller*, 1 ort, 6 *skilling*.

Da effter mellem handling, bleffue parterne for retten saaledes som effterfølger i wenlighed forenede, at *bemelte* Haaffuer nu strax schal erlegge och betalle til Jachob Moen – 9 *Rixdaller*, 1 ort, 6 *skilling*. De effterstaaende – 50 *Rixdaler* schal Haaffuer betalle til nest och først kommende høst Michaelj \25 *Rixdaller* aff/ och resten som er – 25 *Rixdaller* at betalle til Michaelj {166} 1670. Imidlertid haffuer hand til west vnderpant och forßechring, pant et samme løbs leye i Hestetun, til sumens rest bliffuer betalt, ßaa Jachob Moen schal werde skadebløs holden. Menß ellerß resterer Haaffuer Hestetuns søster Ingeborig Olßdatter 4 *march* odels godz, som

---

4. 9br

Jachob Moen ey wed komer, *dennem* schal Haaffuer hende betalle, med – 4 aarß resterende {aarß} landschyld, och huad widere landschyld hende resterer, betaller Jachob Moen. [11b]

Berent de Nagel haffde til retten indsteffnt lenßmanden Olle Leygrid, formedelst hand wille forhindre *hannem* det brug hand haffuer paa Tholdtgaard,

Da effter mellem handling af parterne, blef de saaledes forenet at Berent de Nagel haffuer afßtaaet Tholdtgaardß brug for Olle Leygrid, och det strax at afuige. Derimod schal {Ber} Olle Leygrid betalle til Berent de Nagel for hanß afstaaelse <vden ophold strax> - 25 Rixdaler. Dog haffuer Olle at gjøre sig af kortning i den summa hand til de Oplendinger for Tholdtgaardens kiøb skyldig er, penge – 14 Rixdaler som Berent de Nagel til *dennem* effter beuißes lydelße paa \same/ Tholdtgaardens kiøb haffuer leffueret, huilchen beuiß til Olle strax blef leueret, sig til effterretning, och dermed schal al deres {kiøb} v=enighed ophøre, och Olle Leygrid rollig at bruge den part Berent de Nagel eyer och tilhører i Leygrid, och bliffue *hannem* en lydig leylending, effter Lands Lougen.

Olle Leygrid blef ellerß leueret af Berent de Nagel sit bøxel bref, och quitering for odelß skat-erne, med sampt et bref fra *Herr* Pouel Friß skreffuen, om den gaardz kiøb.

Ellers bleffue de forenet at Olle schal betalle – 16 Rixdaller i penge och ware, forend hand reyßer til byen, och resten til høsten.

Anno 1669 den 26 Aprilis holtis almindelig waarting paa Thynumb thingstue i Lærdalß skibrede.

Offuer werende *Kongelig Mayestetts* fogit erlig och welfornemme mand Christopher Gierten, bøygde lenßmanden Joen Stynumb, och effterschreffne lougretes mend Anold Tynumb, Mogenß Richem, Laße Moe, Olle Helleland, Andfind Quigne, Ørienß Thyum.

Kongelig Mayestetts fogit sate ting och liuste thingfred, sampt fredliuste alles af høy och nedrige stand, dereß skouger och eyendeller, saa som seduanligt

Kongelig Mayestetts fougit lod til retten fremføre de quindfolch Ragnelle boedeye, at anhøre huiß klagter, prob och widneßbyrd, offuer hender endnu kand fremføreß.

Petter Kramer frem kom, och beklagit sig, at *bemelte* Ragnele haffuer loffued hanß konne ont, for en thoe aar forleden, huilchet och er effter kommet, at hende en stor suaged med sting igiennem hendes hoffued och igiennem hendes liff, saa hun holt wed sengen dereffter paa – 12 vgers tid. Det hand med Anderß Vnder Berget, och hanß konne Ingebor [12a] agter at beuiße, huilchet nu til thinget af lenßmanden er indsteffnt, och dog ey møt for retten.

Effterßom deße paa berobte prob och widnißbyrd ey møtte for retten, begierede *Kongelig Mayestetts* fogit endnu opßetelße i sagen til neste thing at *forschreffne* widnesbyrd dereffter louglic steffnemaal kand møde, faar at gaaelß hues ret er.

Peder Hanßen raadmand vdj Bergen wed sin fuldmegtiger Melchel Hanßen, haffde ind citerit Aßgrim Seltun, for resterende landschyld for 1667 och 1668, aarlig – 2 ½ pund smør.

Aßgrim Seltun møte for retten, och foregaf at landschylden for 1667 til Peder Hanßen er betalt, det hand med en sedel som nu er til Bergen wil beuiße.

Da er herom saaledes for retten afßagt, at Aßgrim Seltun schal betalle *forschreffne* thuende aarß resterende retighed, inden halff maanedes forløb, saa frembt hand iche effter hans løffte

kand fremuiße quitering. Huis iche maa det wed nam och wordering vdsøgeß.

Lasße Houge haffuer til retten ind steffnt Olle Knudtzen for en del penge hand haffuer fordult, som hanß søster wed kom och siden dog, effter foregaaende forbandelße, schal haffue gaaen til bekiendelße, och fra sig leueret – 9 *Rixdaller* penge och – 1 sengeuær, och saa effter Laße Hougens beretning endnu schal resterer vngeferlig effter deres forßlag, wed – 41 *Rixdaler*.

Joßep Æren møtte i rette paa bemelte Olle Knudtzens weygne, menß effterßom sagen angaar Olle Knudtzens ære och welfærdt och strecher sig at anße til en tyffue sag, bør Olle Knudtzen selff til først hollende thing at møde perßonlig i retten, huor da schal handles huiß ret er. Til huilchen tid dereß prob och widneßbyrd paa begge sider schal indsteffnes

Jachob Suingel haffde til retten indsteffnt Guner Woldz konne, formedelst hands konne af kjøbte hende forleden aar thuende øxen, och iche bekom widere end den ene øxe, och saa af wrede och hastmodighed, skielde Jachob for en skielm, ind til hun bekom – 1 *Rixdaller* Jachob hende waar skyldig, for det ene nød hand bekom.

Guner Woldz konne kom for retten, och erscheleret Jachob Suingel for en erlig mand, och huiß taldt waar schiede af hastmodighed, och tilbød Magdelene eller Jachob Suingel – 1 koe eller en quige i steden for den øxe \som/ bleff bort boldt, och saa betalle hende resterende penge saa och {w.} for dete nød effter dereß foring, och dermed blef en forligt sag, och saa af taldt paa begge sider. [12b]

Madtz Johaneßen paa Borgen, for begangen leyermaal med hanß troloffued feste quinde. Af sonet med *Kongelig Mayestett*, gaf 9 ort.

Publicerit *Kongelig Mayestetts* naadigste paa buden skate breff, af dato Haffnj den 20 Februar 1669.

Publicerit welbyrdige Hille Roßenkrandtzis skiøde, paa en del jorde godz til Christopher Gierdtzen, blant andet – 1 løb smør i Moe i Lærdal, af dato Kiøbenhaffn den 21 Martj 1668.

Publicerit et skiøde af Herr Lyche paa Lindaaß vdgiffuen til Eyner Hußem paa – 1 løb smør och 4 meller korenß leye i Næß paa Borgen, af dato Lindaaß, den 17 Martj Anno 1669.

Publiceret it skiøde vdgiffuen af comissarius Hanß Hanßen och Peder Hanßen paa – 1 løb smør och 1 giedschind i Færresta med bøxel, af dato Bergen den 23 Martj 1669 til Peder Andphinsen.

Anno 1669 den 4 Maj holtis almindelig waarting paa Fragstuenß tingstue i Lyster skibrede,

offuer werende *Kongelig Mayestetts* fougit offuer Indre Sogenß fougderj, erlig och wel fornemme mand, Christopher Gierdtzen, bøygde lenßmanden Christen Nielßen och effterschreffne lougrettis mend. Knud Herj, Tomeß Næß, Pouel Neß, Knud Bringe, Peder Rebnj, Ellend Hougen.

Kongelig Mayestetts fougit satte ting och liust tingfred som seduanligt. Item fredliuste alles af

høy och nedrige stand, dereß skouger och eyendeller, at ingen sig dermed befatter vden loug och minde.

Publicerit *Kongelig Mayestetts* naadigste paa buden skatte bref, af dato Kiøbenhaffn den 20 Februar Anno 1669.

Publicerit *Kongelig Mayestetts* naadigste bref och befalling, at ingen smaamynt som skiel-linger, 2 schiellinger och 4 *skillinger*, maa af fremede steder indføres, dato Kiøbenhaffn den 18 Martj 1668.

Kongelig Mayestetts fougit paa *Kongelig Mayestetts* \weygne/ lod forbyde, at ingen sig her-effter maa fordreste at hugge eller huge lade nogit sage-thømmer vdj Almendingen, menß huem dertil er beretiget at huge thømmer til dereß gaarders reperation.

Kongelig Mayestetts fougit haffde til retten ladet indsteffne Erich til forne boende paa Bolling-berig, for en løb landschyld smør [13a] Peder Hanßen raadmand vdj Bergen hannem fordrer for Anno 1667. Da bleff af den gandsche thing almue widnede at ey – 1 *skilling* midel findiß hoß hannem det med at betalle, och haffuer for armod schyld, opgiffuet gaarden.

Kongelig Mayestetts fougit Christopher Giertzen och Jenß Christenßen {raadmand} borger vdj Bergen, møtte frj willigen for retten, och af os waar begierende at wj dennem wed dom och afßegt wille at skiellie, om en i ring dennem ind falder ang\aaende/ af en bøxel vdj Lauolden, huilchet Christopher Giertzen formener hannem er och bør were tilhørende, som er største lodzeyger til gaarden. Jenß Christenßen derimod formente at hannem bøxelen af sin anpart, som hand haffuer sig tilkiøbt af odelßmanden Thommeß Hanßen, nemblig aarlig – 1 løb och 4 *march* smør med bøxel och herlighed, effter deß kiøbe breffuidz widere indhold, af dato Bergen den 11 December Anno 1666 etcetera bør at til komme effterdj det er saaledes kommen paa søschende skiffte, tilmed haffuer Christopher Giertzen tilhandlet sig af andre smaa parter en del i samme gaard, huorued hand er bleffuen størst lod dellig, tj ellerß waar Thommeß Hanßen tilforne høyeste lodz eygende, med widere hanß formening, etcetera.

Christopher Gierdtzen herimod suarede at Thommeß Hanßen iche haffuer rettet sig effter lougen, och hanß godz loug bøden och ey heller effter det skiffte bref och derpaa opretede contract, effter *salig* Maren Anderß Larßens, af dato Lauold den 31 Maj 1664 som forklarer at huem ßom haffde eller bekom den største {ret} lod wdj en gaard, da schal de som smaa parter bekom, af hende dett til dennem *march* af det som bøxel er hoß for – 3 ort, och *march* af det vden bøxel, for – ½ *Rixdaller*, huilchet Christopher Gierdtzen tilbyder Jens Christensen paa sin søn Welchen Christopherßens weygne, som schal were det nermere odelß berettiget end Jenß Christenßen, och derßom Jenß iche wel {kiøbe} dereffter sin part affhende formener hand dog effter lougen were bøxelraadig. Herom waar begge parterne endelig dom begierende.

Da effterßom til denne sag hører nogen betenchende, da haffue wj sagen effter recessen paa 6 vgerß tid optagen, huor parterne da effter warßel, haffuer at møde herpaa Fragstuens thingstue, schal dennem wederføreß hueß retten medfører.

Endnu widere haffuer Christopher Gierdtzen och Jenß Christensen [13b] en string om bøxel vdj en gaard kaldeß Sanduig, huorudj Christopher Gierdtzen effter thuende kiøbe breffuer, saa som af Søffren Christenßen sig haffuer til forhandlet – 1 løb smør och 2 meller koren med

bøxel och herlighed, af dato Bergen den 15 Martj 1665.

Item af Jenß Raßmußen – 1 hud vdj Sanduig med bøxel och herlighed, kiøbe breffuet at dato Flaahammer den 20 Martj 1668.

Derimod er Jenß Christenßen eyendes vdj bemelte Sanduig – 1 løb smør och 2 meller koren, som Jenß Pederßen *hannem* haffuer soldt och affhendt, med bøxel och herlighed, kiøbe breffuet dato Sterj den 4 Januarj 1667.

Christopher Giertzen formener at hand som høyste lodz eygere til denne gaard, bør were bøxel raadig, och Jenß Christenßen ey nyde den ret, som Jenß Pedersen paa sin hustrues weygne imidlertid hand haffde godtset nød, efftersom det den tid waar vdj søschende skiffte, <och samme gaard ey er vdstenet menß altid weret en mand brugß tilforne> och nu er kommen til en fremed mand och godtset ey effter lougen forend hand kiøbte er bleffuen loughbøden, dog for wenschab schyld til bød Christopher Gierdtzen Jenß Christenßen, at hand hereffter maa nyde bøxelen af sit vdj bemelte Sanduig af den bunde hand sin landschyld och retighed anamer.

Jens Christenßen hermed ey waar fornøyet, med mindre Christopher Gierdtzen wel delle med *hannem* hueß bøxel aff gaarden allerede er falden siden tid hand kiøbte godtset af Jenß Pederßen, huilchet Christopher Gierdtzen haffuer oppeboret.

Christopher Gierdtzen formener den bøxel bør *hannem* som er største lodzeygere, allene at tilhøre, huorfore de paa begge sider waar dom begierende.

Da er denne sag i ligemaade til betenchende paa sex vgerß tid optagen at møde her paa Fragstuenß thingstue, huor parterne da schal wederføreß hueß ret er.

Hendrich Nitter haffuer for retten indsteffnt *salig* Thorbiøren Aaberigß arffuinger, for en <Gopne> kierchenß koe, som *salig* Thorbiøren haffuer ladet føre paa hanß offuer leuerede register til Christopher Gierdtzen, dentid hand kierche ombudet effter Thorbiøren anamede, at Johanes Joranger schulle haffue paa leyen, [14a] huilchen koe Johaneß hidindtil haffuer ganske benegted. Bemelte arffuinger, samt Johaneß Joranger møtte i reten til sagen at suare. Samme koe schal haffue sin oprindelse aff Johaneß Jorangerß *salige* wermoder Berete Høyum, som den haffde paa leye af kierchen.

Johaneß Findtzen, Johaneß Jorangers suaager, wed boger ed widnede at dentid Johaneß Joranger fløttet fra Høyum och til Joranger, tog hand sin wermoder {iche} Berete Høyum med sig och waar hoß *hannem*. Da haffde hun bemelte kierchenß koe med sig, och da haffde hun holt skiffte och betalt al sin skyld och giæld.

Østen Næß probede wed bogereed at den tid Johanes fløted til Joranger, och haffde sin wermoder med sig, haffde hun – 1 quige och 1 koe, menß om det waar kierchenß wiste hand iche. Johaneß forschød sig fra retten, och til hanß werende ting er derfor sagen optagen til første ting som holdes i Marifier skibrede, huor da schal gaes huis ret er.

Madz Søffrenßen haffde til retten indsteffnt Knud Flachen for en leye koe hand haffde fra hans datter Emiche, da effterbom Madz Søffrenßen loughlig beuiste, at Knud suelte samme koe i hiel med 3de aff hans tienistefolch. Da er saaledes for retten afschiediget at Knud schal nu bete – 1 aars *gamel* nød i steden, och den opfostre indtil den bliffuer til koe, och imidlertid høest aar giffue til leye 2 *march*. Siden kand de selff widere forenes.

Hanß Michelßen fordret Nielß Drefdal paa Abel Munthes vegne – 3 *Rixdaller*, 1 *march*, 12 *skilling* i hanß rettighed. Det bør hand betalle inden fiortten dager, eller der fore lide nam och wordering i sin boe och formue, effterdj hand gielden ey kunde benegte.

Publicerit it skiøde bref af Peder Eydes brødre och søschinde vdgiffuen, paa en del jorde parther vdj Lyster och Lerdal beligende, effter des kiøbe breffuidtz forklaring, aff dato Eyde den 1 Julj Anno 1668 till Peder Eyde vdgiffuen.

Publicerit it thiende och fierdingß gaffue bref af Mogenß Endreßen och hanß konne Ingeborig Fiøßne vdgiffuen af dato Fragstuenß thingstue den 4 Maj 1669.

Kongelig Mayestetts fogit paa Herr Hanß Lemechenß weygne haffde ind steffnt Peder Nielßen, formedelst at hand forleden aar frelste en aff Herr Hanßes jorder wed naffn Suangstuen som skylder aarlig – 4 pund smør – 1 hud och 13 meller koren [14b] och strax schulle forreyße til Herr Hanß, at were i hans minde for bøxelen, och nu haffuer queterett gaarden vden nogen giffuen warßel, och ey betalt endnu nogen landschyld eller retighed deraff, huorfore Christopher Gierdtzen sate vdj rette om bemelte Peder iche bør at betalle forleden aarß resterende rettighed, sampt och det thil komende aarß rettighed, med sampt al *Kongelig Mayestetts* paa budne skatter och leding, och effter hanß løffte bliffue i Herr Hansis minde.

Bemelte Peder møtte for retten, och ey Christopher Giertzen pretentioner kunde benegte, menß sagde sig for hanß armod schyld at maatte quetere gaarden.

Christopher Gierdtzen sate vdj rette om hand iche som for er melt bør at betalle.

Da effter om røte leylighed, er saaledes for retten af sagt at bemelte Peder Nielßen inden halff maanedz vdgang bør at betalle det forfaldende aarß landschyld och retighed, eller det wed nam och wordering maa vdbøgeß. Item dette til kommende aarß landgilde och *Kongelig* paa bud bør hand at betalle, til rete tider och terminer, eller derfore at lide nam och wordering, och imidlertid were i Herr Hanß Lemechenß minde for fæsten <effter Landz *Leye Balchen* 5 – 6 *Capitel*> {och} saa were hannem fri fore at bruge al gaardenß tilligende, effter Christopher Gierdtzens friwillig løffte.

Effter at dom waar skied frem kom Larß och Ellend Aaberig och beloffuede tillige med Peder Nielßen at bruge bemelte Suangstuen, och en huer at suare til landschyld och al *Kongelig* retighed, den 3die part, och saa opbagde de gaarden, nor de den dete aar haffuer brugt.

Jørgen Søde och Østen Berge haffde til retten indsteffnt Johaneß Findtzen for nogen skioldz ord hand haffuer taldt paa dereß ære forleden aar vdj skiffte effter *salig* Berete Optun, huorfore de formener hand bør at lide.

Johaneß Findtzen hertil suarede, at hand ey erindrer saadan thalle at were kommen af hans mund, mens er det skied, da er det af hanß drochenschab, och ey ved dennem andet at tilbige end huiß erligt er i alle maader, och dermed gaff de sagen effter.

Søffren Jenßen haffde til reten indsteffnt Aßbiøren Heltne, med hannem at giøre afregning, menß møte iche. Dog suared Peder Reffnj at hand erbyder sig at komme til Søren, med hannem at giøre affregning. [15a]

Johaneß Bachen effter loughlig steffning paa skafferens weyne, møte iche. Er kient til *Kongelig Mayestett* at bøde i steffne fald – 1 *march* sølff.

Knud Herem beklager sig at hand paa nogle aarß tid, alt siden Didriech Busch waar foget, haffuer giffuet skat til *Kongelig Mayestett* af en halff løb smør mere end hand haffuer i land-

schyld, huilchet hand beußer med Hanß Ørbechß skrifftlige testificatz, saauelßom och med almuenß widneßbyrd, at saaledes i sandhed befindiß, huorpaa *Kongelig Mayestetts* fogit loffuede at wille giøre sin flid hannem derudj at hielpe til rette, dette Knud Herem af oß waar begierende skriffblig.

Anno 1669 den 11 Junj holtis sagting paa Houge tingstue vdj Lærdals skibrede.

Offuer werende *Kongelig Mayestetts* fogit erlig och welfornemme mand Christopher Gierdtzen, bøygde lenßmanden Joen Stynumb och effterschreffne lougretes mend i bemelte skibrede. Anold Tynumb, Jenß Thynumb, Peder Øye, Johanes Eren, Mogenß Richem, Larß Bierchem, Torgier Raae, Nielß Thynumb, Roer Hundøre, Hanß Richem, Jenß Houge, Lasße Houge.

Kongelig Mayestetts fougit effter opbetelße i sagen fra nest hollende waarting, lod til retten fremføre den quinde Ragnelle Labe, til widere probs forhør och dereffter endelig dom at blutte. Anders Olßen, en erlig hußmand til holdende paa Lærdalß Ør, effter boger eed, probede at Petter Krammers konne søster *salig* Anne Kieiß daatter engang vngeferlig for 2 ½ aar forleden wille følge Ragnelle Labe paa baad til Vdland, och bemelte Anderß Olßens wærfader schulle roe dennem der hen. Da kommer Petter Krammers konne och spørger søsteren huor hun wille hen. Da suarede hun at hun wille følge Ragnele til Vdland. Da blef Petters konne wred, och spurde om hun iche kunde faa et andet følge, end med ßaadanne kieltringer, och hun maatte gaa op fra baaden igien. Dentid Ragnelle kom om høsten fra Vdland, giech hun op til Anders i hans stue. Da spurde Anderßis konne, Ingeborig Erichß dater hende om Petter Krammers konne waar wred paa hende seniste hun {we} drog til Vdland. Da suarede Rangnilde, joe, hun siuntes hendes søster waar for god at følge saadant kieltringe pach som ieg er, mens hun schal faa en dieffuelß for vmagen.

Strax om winteren effter blef Petter Krammers konne meget hefftig syg, effter at hun haffde ligget i barbel seng och waar opstanden igien, och haalt wed sengen {wed} 11 eller 12 vgers tid, med sting igiennem hendes hoffued, och igienem hendes liff, som mange gaat folch nu for retten kunde widne, och Petter Krammer i sær høylig beklaget. [15b]

Nogen stund effter at Petters konne waar bleffuen saa hefftig syg, kom bemelte Ragnelle op i bemelte Anders Olßens stue igien. Da siger Anderßis konne til hende, Ragnelle, nu troer ieg dig iche mere, du truede Petter Krammers konne ßeniste, och loffuede hende ont. Hun har nu alt for meget fanden det. Da suarede Ragnelle, ieg saugde dig hun schulle faa ligge for vmagen. Seer du nu om hun iche har faaen det, och dentid sad hand paa benchen i stuen och hørde det, menß huad talle hans konne och Ragnelle haffde før med huer andre, hørde hand iche.

Forschreffne Ingeborig Erichßdatter, Anders Olßens hustru, som waar vde for døren imidlertid mand probede, effter boger eed widnede de samme ord eygentlig, som manden tilforne haffuer widnet, och indschreffuen staar.

Kongelig Mayestetts fogit sate wdj rette, om bemelte Ragnelle iche effter foregaaende prob och widneßbyrd, och effter egen bekiendelse bør at meste hendeß liff, och hendes godz och formue, huor det kand opßpørgeß, at were falden och forbrut, til hans *Kongelige Mayestettt* och waar endelig dom begierende.

1. Effter for omrørte sagß leylighed, da formennes først af Ragnelle Labes egen bekiendelße, at hun haffuer indlagt sig med en echte mand vdj Wigs præstegield, och bedreffued hoer, och effter hendes barne fødsel, gaaet med aabet haar, hor fore hun siden haffuer lidt straf til Kongen, som hun self bereter.
2. Haffuer hun nogler aar \der/ effter paa ny indlagt sig med en egte mand i Waaß præstegield, och dereffter med hannem afløben och omsider (som hun bereter) effter hans konnes død, ladet sig wie til *hannem* i Hallingedal i Aggershuus lehn, och saa landet med *hannem* omløbet, paa 13 aarß tid, huilchet er tuende graffue forßeelßer, imod landßens statuter. Først at hun med en egtemand er afløben, och saa at hun lög och sueg ßig at bliffue egte och wid wed hannem, huor fore hun ey nogen straf haffuer lidt eller vdstaaed.
3. Der Olle Iffuerßen beklager sig, at Ragnelle har forgiort *hannem* at hand iche kand skyde dyr, ßom tilforne waar en god dyre skiötter, mens nor hand nu schal skyde dyr, sammen kramper hanß hender. Da tilstaar hun det ßielffuer, at hun tallede af giæcherj. Liggegaat er det at hand iche faar dyr paa 2 eller 3 aar, effterdj hand giffuer oß inted dyre kiød. Effter samme hendes løffte er gierningen fuldkommen. End och saa bekiendt hun, at hun wed hendes signerj, haffuer helbredet beme~~l~~te Olles fod, det hand och wed gaar *etcetera*. [16a]
4. Ørienß Thynumb probede at beme~~l~~te Ragnille, bleff wred for Herr Knud, forige gudz ords medtiener i Lærdal, formente hende at komme ind vdj ildhußet, der hans folch brygede. Spente hun paa wand kagen, och spotted igiennem spunßet, och Herr Knud fich ey den ringeste draabe øl effter 1 ½ thynde malt, Dette benegter ey Ragnelle, effterßom hun saaledes suarede, ieg kand ey mindes det, mens om det skiede, waar det ey af wrede, tj ieg giech til Gudz bord hoß hannem, syndagen dereffter. Da effterdj hun ret mindes tiden, da v=uilaglig mindes hun wel gierningen, och ordene, huilchet hun dog ey hart benegter.
5. Der Haagen Øye widnede, at Ragnelle haffuer bekiendt for *salig* Nielß Hundøre, at hun schulle sette skide paa Knud Øye, huilchet hand, hans hustru, item hans naboe, med sin konne folch och tienende, fæ och queg, strax dereffter haffuer befundet, saa Knud Øye meste deraf 12 nød, och hans grande 8 nød. Det mange gaat folch, endnu nochßom vetterligt er, da bekiender hun strax gierningen at were kiendt aar, i det hun siger, det waar iche mig som loffued Knud Øye ont, mens det waar en quinde som waar i selschab med mig som heed Marete Lætfod, for hand tog en quetel fra hende.
6. I ligemaader tilstaar Ragnille, der Alf Guduangs skriffuelse i retten blef oplæst, om Ingeborig i Dybewigens mand, som hun tilforne schulle bekiendt at haffue forgiort det waar iche mig som forgiorde *hannem* mens det waar Tatter Marete, for hand tog noget fra hende, som hun haffde trøglet sammen, tj hand waar dentid staader konge. Sammetid waar Tatter Marete vdj selschab och følge med hende om landet paa deres trøglerj. Her bekiender Ragnelle tuende store graffue forßeelßer, først at hun haffuer weret i selschab och følge med tuende trolquinder, som hende har weret vitterligt, och sig med *dennem* och deres konst induechlet tj dentid Knud Øye tog den quetel fra Marete Lætfod, tog hand den mand som med Ragnelle waar afløben, med huis godz de haffde, och forschiechet til Søgnestrand. Item den tid den stader konge tog fra Tatter Marete, huis hun haffde sammen trøglet, tog hand tillige, huis Ragnelle haffde samen trøglet, effterßom de waar vdj et selschab och følge, saa haffuer de v=tuiffuelagtig brugt deres konst til sammen, och om hun derudj ey saa rettelig haffuer weret kyndig, saa haffuer hun dog som beme~~l~~te weret med *dennem* i gierningen induechlet, det resessen en huer forbyder, vnder lifß straf.
7. Dentid Olle Iffuerßen probede, at hand hørde det Ragnelle sagde Olle Wigen har loffued wel hid til dags, mens ieg schal ßee huad ieg hereffter schal giøre. Det benegtede hun at haffue taldt, menß der fougden hende tilßpurde huor det schiede, at hun tallede de ord, suarede hun i min egen stue, mens det fra giech strax at mindes. Effter saadan hendes trußel, haffuer [16b] haffuer(!) beme~~l~~te Olle i Wigen hafft en stor modgang och v=løche paa hans queg och giering, som hand med alle sine naboe kand beuiße.

8. Endnu der Simen Grøten widnede at Ragnille louede Ingelef Moe, at hun schulle tørches och vtriffues, och schulle døde baade i blod och waag. Da suarer Ragnelle, haffuer ieg taldt de ord, da waar det af skiempt, och dentid waar ieg drochen och der ieg Ragnelle tilßpurde huor lenge det er siden det skiede, da suarede hun 8 eller 9 aar siden. Det Simen Grøten och mere(?) hende testeret. Her fra gaar hun ey hendes truþel, *etcetera*. Bemelte Ingelef Moes søen, Joþep Æren, beklaget for retten at hans moder døde i saadan elendighed effter hendes truþel.
9. Item effter at Marete Johansdater haffde probed at Ragnelle trued Berete Bø saaledes. Ieg haffuer taget hende et tag til forne. Ieg schal endnu tage hende et tag, och saugde ille schulle ieg fult Tatter Marete paa 3 aarß tid, schulle ieg iche lært saa meget, at huem som giør mig imod, schal haffue ligge for vmagen. Dett wed gaar Ragnille, och ßiger hun tallede de ord, for at Berette Moe⁵ schulle redes for hende, och giffue hende mere for den sax. Iche det allene, mens herued tilbinder hun sig, och testerer at haffue fult Tater Marete paa 3 aarß tid, som hun tilforne ofentlig siger waar en trolld konne, och forgiorde den mand i Dybewig, saa deraf nochsom stadfestes, at hun hendes konst och gierning haffuer weret kyndig.
10. Der Joen Stynumb, lenßmand vdj Lærdal, probede at hun paa Lærdals Ør i mange folcheß neruerelße, ßelf berømmet sig af sin konste, at Jydsche Anne som waar berøgted for trolldom, maatte pibe for hende som en mus, och peþet paa goluet som hun stod. Det fra gaar hun ey, mens bereter at waar drochen, der hun de ord tallede. Huilchen hendes berømmelig gierning, hun iliggemaade haffuer roþet sig af, for den dydrige matronne Anne, *salig* Joen Raßmusens, som med Joþep och Roer Æren beuißes.
11. Beuißes med tuende lougfaste widnißbyrd, {at} nemblig Anders Olßen, och hanß hustru Ingeborig Erichßdatter, som vdj huer andenß fra werrelße, effter boger eed haffuer probed i dag for retten, at de tillige hørde at Ragnele truede Margrete, Petter Krammers, at hun schulle haffue ligge for hun schiellede hende for kieltringe pach, effter huilchen tid Margrete paa 11 eller 12 vgers til holt elendig wed sengen, wdj en sær och vnderlig sygdom [17a] och imidlertid hun saa haardelig holt wed sengen, kommer hun ater til bemelte Anders och hans konne, och berømmer sig af sin gierning, och siger \til konnen/ kandt du nu see at Margrete haffuer faaet ligge for {det} vmagen, som ieg loffuede hende.
- Saa af alle *forschreffne* agter erfares, at hun fra baren dommen op haffuer leffuet et meget vgudelig och forargeligt lif och leffnet, nu med hoer och skiør leffnet, nu med signerj och trolldoms truþler, saa at mange fattige enfoldige folch derued v=tuilagtig er bleffuen forført och bedragen, och i særdelleshed med tuende trolld quinder sig haffuer induechlet, och en lang tid, først med den ene, saa med den anden, landet omstrepeb, och adschillig v=løche wed deres konst ladet forrete om hun det ey selffue haffuer giort, som af hendes egen bekiendelße fuldkommen erfaret kand.
- Da effter foromrørte mutiuer, wide wj iche herudj retten at kiende och dømmme, end at bemelte Ragnelle Labe, barenføð vdj Nordfiord, for hendes mange store forargelßer skyld och særdelles formedelst hun saa graffuelig imod Gud, och høyloflig Koning Christian den 4 recess *pagina* 332 haffuer syndet och sig forseet, i det hun sig med trolld quinder haffuer induechlet, och landet om strepped, och med dennem, saa som et sammen bunden, til atschillig v=løche at forrette, och med hendes egen truþler paa atschillige tider, och dereffter v=løche paa fult, som hendes egen bekiendelße, sampt prob och widne stadfester, bør at straffes paa hendes hals och meste sit lif, och alt hendes godz och formue, huor det er eller opþpørgeß kand, at were falden och forbrut til hans *Kongelige Mayestett*.
- Haud sig hendes datter Ingeborig Eyelsdatter belanger, da nor *Kongelig Mayestetts* fogit hende

---

5. Skal vel være Berette Bøe

for retten søger och tiltaller, schal handles huis ret er.

Erschinet for retten en vngkarl wed nafn Tommes Knudtzen, med sin søster Dilles Knudtzdatter, {som} som begierde thing almuens widnißbyrd, huorledes de sig haffuer skiechet och forholdet vdj deres lif och leffned, och om de iche af erlige foreldre ere ret egte føde \och baaren/, och derom begierde things widne beschreffuen.

Da haffuer de 12 mand, som idag rätten betiente, sampt den gansche ting almue som til stede waar, saaledes suared at dennem i Gudz sandhed er witterligt, at bemelte thuende perßonner, er fød af erlige echte foreldre. Faderens nafn Knud Baarßen døel, fød i Guldbrandsdallen, Moderens [17b] Ingeborig Nielßdatter, barenfød i Lærdal, och begge wed døden af gangen, begraffen och grafest herudj Lærdal. De haffuer och ellers skiechet och forholdet sig erlig och wel, som christen perßonner i allemaader, sømmer och wel anstaar.

Publicerit erlig och welbyrdig Axßel Zesteds skiøde bref, af erlig och welacht mand Peder Anderßen, hans welbyrdighedz fuldmegtiger vdgiffuen til Johaneß Eygem, paa 1 løbsleye vdj Eygem, med bøxel och herlighed, af dato Bergen den 20 October⁶ 1664.

Anno 1669 den 21 Junj holtis marcheschiel och ret imellem Lunde som Olle bruger, och Mellem som Johaneß bruger, effter wel forßeyglet slodz citation.

Offuer werende jord eygerne, nemblig paa Olle Hucheberigs weygne som eyer Mællem {och Thiß} erlig och welfornemme mand, Madz Søffrenßen, och erlig och welfornemme mand Thiß Nagel, eygere til Lunde, och effterschreffne lougrettes mend i Haffbloe præstgield. Lasße Quamme lenßmand, Lauridz Lae, Mogens Skierffe, Madz Lomemb, Anderß Almme, Larß Kalhagen, Knud Moe, Erich Hillestad, Simen Kioß, Iffuer i Marchen, Thrund i Marchen, Siur i Lie, Peder Thorffuj.

Erschinet for retten erlig och fornombstig mand Olle Pouelßen Lunde, som indgaff en forßeylet slodz steffning, liudende ord effter andet vdj mening som følger, at Olle Poelßen lader steffne Johaneß Mellem for et støche enge *march* i mellem Mællem och Lunde, som hand formener at høre Lunde til. Det hand med mod och *marche* stenne och prob och widnesbyrd agter at beuiße. Saa och steffnes jordeygerne, som bemelte sambt mester Arnoldus, som i ligge maade er en lodz eyger, huilchet Thiß Nagel <{effter fuldmagt suarer}> {at} suare fore, effter med giffuen fuldmagt paa steffningen skreffuen. Item steffnes och til prob och widnis byrd Jenß Feet, Thron Jordanger, Olle Jordanger, Larß V=gullen, Bendix Veyumb, dato Bergen den 7 Aprilis 1669.

Findes paa skreffuen \for/ {af} de wed kommende louglig at were læst och forkyndt.

Tiß Nagell begiered at hanß leylendigs prob och widnis byrd først nu i retten maatte forhøres. Denne *forschreffne* thyg siunist at schulle gaae ligge effter strenge merche, fra hougen nede i stengaarden, och op til weyen som gaar fra Mellem och til Høye, huor Mellem skier ind paa det strenge merche, och et støche op i bachen, och saa skier det til samenß igien [18a] huor en marchesten findis som Thiß Nagel formener at were louglig. Madz Søffrenßen derimod formener der bør at were prob och widnißbyrd at det er en ret merchesten, och der at were rette merche vdj, med widere deres talle.

---

6. 8br

Jenß Feet probed effter boger eed, at hand hørde af Pouel Lunde och hanß konne Aasße Lunde, at det støche march blef beuelget af en mand hed Lasße Lunde, til Monß Mællem, til heste kiør, och siden blef det derued.

Madz Søffrenßen pretenderet at beme~~l~~te Pouel Lunde och hans konne dentid boede paa Lunde, och siden self thretted paa same teyg, och den wille ind winde, och derfor det prob ey maate were eragted for gaat.

Jenß Feet och Olle Dagfindtzen Jordanger wed eed ydermere probede, at for en 17 aar vngeferlig forleden, holttes marchesgang imellem Lunde och Mællem angaaende samme støche enge *march*. Da møtte *Kongelig Mayestetts* fogit Christopher Gierdtzen som end ombudz mand for Lunde, och *salig* Søffren Larßen som jordeyger for Mællem i suoren skriffueren Mogenß Nielßens och dannemendz offuer werelße. Da bad *salig* Søffren Lauridtzen, Pouel Lunde, och hanß leylending Erich Mællem, at de schulle forliges. Da bleff de saa med huer andre forenede, at Erich Mællem schulle beholde det støche enge *march* och saa holde en gierdes gaard wed magt i mellem Lunde och Mællem. Widere weste de iche derudj at probe.

Trond Joranger effter boger eed probede, at samme tid waar hand paa aasteden tilstede och hørde i liggemaade, at Søffren \Larßen/ bad Pouel Lunde och Erich Mællem foreneß. Da saugde Pouel Lunde ieg tør effterholde det {d.i(?)} Erich Mællems lifftid, och bleff saa forenet om gierdes gaarden som forbeme~~l~~te findiß.

Det samme widnede Bendigt Weyum, som forbeme~~l~~te findes.

Tieß Nagel protesteret at hand formente at hanß gaard Lunde bør at nyde den teyg effter 3de marchestenne som findes, som strecher sig ligge effter strenge merche, och Johaneß Mællem at suare *hannem* och hanß leylending til kaast och thering.

Madz Søffrenßen protesterit at der endelig bør beuißes med loug och prob och widnißbyrd, at det ere rete merche stenne, efftersom det schal haffue weret brugt vnder Mællem offuer 60 aars tid, och effter den heffd formener hand {det} samme engeteyg endnu hereffter bør at ligge til Mællem.

Her beuißes med Lasße Quamme, Jenß Feet och Olle Joranger, at det engeteyg haffuer ligget fra Mogenß Mællems tid, vnder Mællem. Effter *hannem* kom Erich Mællem och boede paa Mællem i 40 aar, och kand nu were wed 9 aarß tid siden hand drog derfra, och laag saa vnder Mællem v=paa steffnt indtil for 17 aar siden, som beme~~l~~te findis. Dette tilstod Olle Polßen Lunde saaledes och at were sandhed.

Effter lang imellem handling parterne imellem, da til raade wj dennem formedelst kierlig naboeschab, och daglig goed same [18b] samdregtighed schyld, at de med huer andre en wenlig contracht skulle indgaa och sambtøche, helst effterdj at til forne for 17 aar forleden, en contracht waar bluted, och dog iche {g} ret endelig, och ey giffuet beschreffuen, til med waar det at anße til en tuilsom sag, effterßom øyen siunlig lod sig anße, samme teyg i forige dage vden tuill at schal haffue weret til Lunde beligende, menß dog ey fantes nogen fuld kommen widne, paa huad maade och maner det kan were derfra kommen, och nu haffuer fult til Mællem thil offuer 50 aarß hæffd, efftersom til forne i agterne widner er at erfare. Da haffuer leylendingerne, med jordeygerne, och deres fuldmegtiger, som forskreffued staar, ladet sig bequemme vdj wenlighed at forenes i effter følgende maader, saaledes.

Lundeß beßidere Olle Polßen, och hans effter kommere hereffter schal til beme~~l~~te sin jord nyde, bruge och beholde til effuindelig eyendom, de thuende parter wdj beme~~l~~te omtuestede engeteyg, och Johaneß Mællem och hans effter kommere, til den jord Mællem som Olle Hucheberig nu er eyendes, schal nyde den 3 part af beme~~l~~te engeteyg til effuindelig eyendom,

vden widere {pa} trette eller paa talle i alle maader, och saa hereffter at leffue christeligen och wel som grander och naboer sig {...(?)} wel sømmer och anstaar. Dette parterne huer andre wed haande baand wdj woeres neruerelße stadfestet, v=rygeligen at schulle effter kommes, huoreffter wj thuende marche stene, en offuen vdj teygen och 1 neden vdj theygen, effter rigtig maal, dennem imellem til effter retning neßatte.

Anno 1669 den 22 Junj effter en welforþeyglet slodz steffning, holtis ret paa aasteden imellem Grøte vnder Beom beligende, och i mellem Lae som Larß Ouendßen bruger.

Offuer werende samme tid *Kongelig Mayestetts* fogit, erlig och welfornemme mand, Christopher Gierdtzen, i fuldmagt paa Larß Laes jordeygeres *salig* Folcher Broderbens børrens weygne, med effterschreffne laugrettes med i Haffblo præstegield, huor aasteden er beligende. Peder Thorffuj, Anderß Quamme, Anderß Almme, Madz Lomemb, Simen Kioß, Carel Solui, Larß Kalhage, Knud i Moe, Iffuer i Maarchen. [19a]

Erlig och welacht mand Nielß Beom indgaf en slodz steffning huor hand citerer sin naboe Larß Lae, for nogler enge teyger hand sig wed brug vnder sin paa boende gaard til holder, som hand formener hans brug Grøt tilhører, och derfor iche allene bør dennem at meste, mens end ochsaa, at vdstaa kost och tering och det hanß følgende skade. Item citeres {paa} Lars Laes jord eyeres formynder, hederlig och gudfrøchtige matrone Abel, *salig* mester Peders, och til des prob och widneßbyrd i sagen indsteffnt Andfind Laed, Erich Duergedal, Tore Grøt, Anderß Anderßen af dato Bergen den 25 Maj 1669.

Effter steffningens paa bud møtte paa aastedet *forschreffne* parter och widnißbyrd. Saa haffuer wj oß først begiffuet ned til Grøt wed wandet, och deß beschaffenhed beþegted. Erich Nielsen probede wed eed, at hand for 20 aar forleden thientte hos *salig* Erich Beom, da ßlog hand indenfra wed wandet, och vd i en sten som kand were wed en 10 eller 11 faffner bret fra det grob vnder Remefallet, som Lars Lae nu bruger, och war hand i tieniste hos Erich Beom i 4 aars tid. Widere weste hand iche at probe.

Tore Grøt en *gamel* mand effter boger eed probede at *salige* Erich Beom, som for en 30 aar forleden vngeferlig kom her paa Beom at boe. Da brugte och slog hand i den bemele om talte sten, och det vden fore leyede hand et støche aff Knud Lae.

Anders Andersen probede effter boger eed i liggemaade at hand tientte hoß *gamel* Erich Beom. Da slog hand i den bemele sten och Laes beßidere leyed Thore Grøt det greß paa den ytter side.

Andfind Lae effter boger eed probede at hand hørde af hans fader Narffue Lae at der stod en sten i det aare kier vden for den om talte sten, nede wed wandet, som schulle were merche i mellem Lae och Grøt. Samme sten beþaag wj och siuntes iche v=ligge til en merchesten, och fantes derhoß et brent støche barch, menß iche weste om det waar brugt der effter, och den sten wiste ligge op til den sten offuen paa Reeinen, som holdes for merche oppe och offuen til.

End nu thuestedes om et støche enge *march* offuen paa Bachen, vnder Aacher Reynen, som Larß Lae haffuer brugt, huor at det findes rigtig marchesteyn, som wisßer offuen i fra Aachern och ned i gienem, mens Lars haffuer brugt 1 ßnes vnder Acher Reynen och forbi marchesteynen.

Forschreffne prob, Erich Duergedal och Anders Anderßen probede dentid de tientte hoß *gamel*

Erich Beom, da huem som først slog de neder wed Acher Reynen, enten Knud Lae eller Erich Beom, slog det kroget støche *march*, och altid waar thuested om och ey kom widere til endt schab.

Nielß Beom sate i rette, om hand iche hereffter burde at følge de om tuistige engeteyger, effter mod och merchestenne, och effter hans prob och widnißbyrd. [19b]

Da er saaledes afsagt och forefunden, at Nielß Jenßens jord Grøt hereffter schal følge, det støche enge *march* nede ved wandet, wdj i en stor graa sten, som er en liden wedsie vnder, som de 3de prob widne, at *salig* Erich Beom brugte til, och Larß Lae och hanß effter kommere, ey hereffter bruge lenger her ind effter. Dog derßom Nielß en hereffter flere laugfaste widnißbyrd kand fremføre, at det haffuer weret rigtig merche i den sten inde wed aare kieret som siunist at were en *marche* sten, och wisßer ret op i den anden sten, offuen for acheren paa Bachen, staar det *hannem* derom frit fore at paa talle, och da gaaes der huiß ret er. Imidlertid blef samme sten vdj sit *gamel* sted nedlagt, offuen paa Bachen vnder Acher Reynen, skal Grøt hereffter følge bent effter merchsteynen, som staar offuen for acheren och ned i den merchsteyn, som nu i Thørhougen bleff nedsat, och Lars Lae eller hans effter komere ey at bruge den krog vnder Reynen hereffter, mens lige effter marchestennen strax offuen for Bachen, dog inden fore, fantes en liden tuestighed om merche neder vdj en engeteyg, huor dog fantes rigtige merchestenne øffuerst vdj teygen och wiste bent nedeffter. Da bleff paa huer side nederst vdj Nielß Jenßens teyg, Grøt til kommende, nedsat thuende *marche* stenne, en paa huer side, i enden af theygen, lige effter som {de} de øffuerste stenne wisßer, nedsat, huor effter parterne nu paa begge sider sig haffuer at rette.

Nielß Jenßen endnu saa som til forne i hans steffning protesterit paa kaast och thering, som Lars Lae *hannem* haffuer for aarsaget, efftedj hand tilforne haffuer aduaret *hannem* samme tuestige teyger at afstaae, huor til Lars Lae ingen prob eller widne kunde føre, med at beuiße, at *hannem* nogen ret til de theyger fulde, och derpaa waar dom begierende.

Da er den post til neste thing optagen. Kand parterne imidlertid iche forenis, gaaes hueß ret er.

Anno 1669 den 9 Agustj holtis skate och sageting paa Berge tingstue i Borgens skibrede.

Offuer werendes *Kongelig Mayestetts* fogit erlig och welfornemme mand, Christopher Gierdtzen, bøygde lensmanden Johanes Berge, och effterschreffne laugretes mend. Tore Quamme, Find Biørager, Olle Skerey, Iffuer Theygem, Hans Berge. [20a]

Kongelig Mayestettt sate thing och liuste thingfred, saa som seduanligt.

Nielß Hanßen af sonet med *Kongelig Mayestetts* fougit for begangen leyermaal med sin fester quinde Ouond Aßles dater. Giffuet til *Kongelig Mayestettt* penge 2 Rixdaler, 1 ort.

Læst och forkyndt et skiøde af Suend Helgeßen vdgiffuen till Johaneß Berge paa ½ løb smør och ½ huds leye i Li paa Borgen, af dato Berge thingstue den 10 Agustj 1669.

Læst och forkyndt et skiøde af OlleErichßen Erager vdgiffuen til Johanes Berge, lenßmand paa Borgen, paa 2 *meller* korens leye i Erager, med bøxel och herlighed, af dato Borgen den 15 Aprilis 1669.

Læst och forkyndt it skiøde af Nielß Olßen vdgiffuen til Johanes Berge, lenßmand paa Borgen, paa ½ løb smør och ½ huds leye med bøxel och herlighed <i Lie> af dato Thynumb thingstue den 26 Aprilis 1669.

Læst och forkyndt it skiøde af lenßmanden Johanes Erichßen vdgiffuen til Nielß Olßen paa 2 meller korens leye i Erager med bøxel och herlighed, af dato Thynumb thingstue den 26 Aprilis Anno 1669.

Læst och forkyndt it skiøde af Iffuer Aßlesen wdj Walders vdgiffuen till Iffuer Theygum paa 4 meller korens leye i Loen med bøxel och herlighed, af dato Berge den 10 Agustj Anno 1669.

Kongelig Mayestetts foget haffde til retten indsteffnt Olle Hanßen Berge for en begangen leyermaal med en løß quindes person, huilchen tid hand och waar vng carel. Da befindis hanß middel och formue til ringe bøder at vdgiffue, som *forschreffne* dannemend for retten haffuer widnet. Nemblig Joen Hoffland, Baar Heeg, Inguer Erager och Helge Eygum, och wed deres eed bekreffter at derßom hans skyld och giæld waar betalt kunde hans middel ey til bøder 1 *Rixdaller* sig henstrece. Saa haffuer hand dog weluilligen beloffued at lonne och borge, saa hand till *Mayestetts* bøder schall betalle, penge – 4 *Rixdaller*. Derßom *Kongelig Mayestetts* fogit dermed iche er fornøyet, effterdj ingen middel findis, haffuer hand hannem at steffne och søge wed dom til arbejde effter recessen, eller at lade straffe paa kroppen med fengßel. [20b]

Anno 1669 den 22 September holtis almindelig høste och sageting paa Sty-numb i Lærdalß skibred.

Offuer werende *Kongelig Mayestetts* fougit, erlig och welfornemme mand, Christopher Gierdtzen, bøygde lenßmanden Joen Stynum, och effterschreffne loug rettes mend i bemelte Lærdalß skibred, som retten betiente, med gaat folch flere som den dag thinget søgte. Peder Øye, Simen Grøten, Lasße Houge, Ørienß Thynum, Jenß Houge, Østen Bøe.

Kongelig Mayestetts fogit sate thing och liuste thingfred saa ßom seduanligt, sampt fredliuste alle och en huers af høy och nedrige stand, deres skauger och *marcher*, at ingen sig dermed v=louglig befatter, vnder til børlig straf, etcetera.

Kongelig Mayestetts fougit Christopher Gierdtzen haffde til retten ladet indsteffne {for retten} Petter Krammer Krammer(!), forordnede gastgeber paa Lærdalls Ør, sampt Jachob Suingel, borger vdj Bergen och handelßmand paa Lærdalß Ør, och Siur Nielßøn, boendes paa *forschreffne* Ør, for nogen v=enig dennem indfalder, om deres øltaperj och i særdelleshed effter Petter Kramers angiffuende och klagter formedelst, at hannem schal schie indpaß vdj hans gast geberj, imod *Kongelig Mayestetts* forordning, af *forschreffne* Jachob Suingel och Siur Nielßen, och der føre nu af *Kongelig Mayestetts* fogit til en endelig ende sagen til dombs haffuer ladet indsteffne, huoreffter en huer sig siden kunde rette och forholde.

Indsteffnte parter møtte i rette, och Petter Kramer sig endnu som tilforne beklaget at schie indpaß, och begierde endelig dom om {om} hand iche bør at nyde *Kongelig* forordning, saa som en gast geber paa andre forordnede steder.

Jachob Suingelß hustru, som paa sin mands veygne møtte i rette, sampt Siur Nielßen, til Petter Kramers angiffuende suarede, at ey haffuer eller hereffter agter at giøre hannem nogen indpaß

vdj hanß gast geberj, med nogen reyßende mand, menß ey kunde benegte {for} deres kiøbmand vndertiden haffuer soldt en potte øl. Det de formener *dennem* ey bør at weygres eller forbydes.

Petter Krammer formener de sig ey med nogen øl thaperj enten till deres kiøbmand at selge, eller andre bør at befate, mens *hannem* den ret, effter høy øffrighedz anstalt at til høre, och derudj waar en endelig dom begierende. [21a]

Kongelig Mayestetts fogit i lige maader til en huers effter retning, waar endelig dom begierende.

Effter tiltalle giensuar och denne sagß leylighed, da befindes iche af Petter Krammer beuißligt giort, at Magllene \Jacob/ Suingels eller Siur Nielßen haffuer sig med den reyßende mand i mod forordningen {befattet} \tragteret/. Derfor kand *dennem* ey denne gang nogen bøder eller straf til kiendes.

Mens huad sig angaar gastgieberen Petter Krammers frihed, med den reyßende mand, med øl, mad, seng och widere <at forsunne>, bør hand effter den publicered *Kongelig Mayestetts* forordning at nyde, och *dennem* det for betalling tilbørligen forschaffe och ingen *hannem* derudj nogen indpas at giøre, saa frembt den eller de, effter loughlig til talle iche vil lide straf.

Mens nogen ofentlig kroer eller ølsal, for almuen at holde, af nogen af parterne, maa ey schie imod høyloflig Koning Christian *den 4des* Recess saa frembt øllet huer gang dereffter til de hußarme iche bør were forbrut, och falden til bøder 10 *Rixdaller*, dog iche gastgieberen forment thynt øl effter recessen til dj fatige som ey bryger selffue formaar, at selge och afhende.

Kongelig Mayestetts foget for retten befallede lenßmanden fliktig at haffue opßigt, at *forschræffne* dom effter kommes.

Publicerit et skiøde af Thore Andfindtzen, Thosten Øyien och Jon Johanßen vdgiffuen till {Agrim Hillestad paa} Marete Thorßdater paa 2 *march* smørs leye i Skerey med bøxel och herlighed, dato Borgen *den 1 Martj* 1669.

Publicerit et skiøde vdgiffuen af Suend Helgeßen och Ørienß Thynumb till Agrim Helgeßen paa 18 *march* smør och 4 *meller* koren med bøxel och herlighed i Hillestad paa Borgen, af dato Borgen *den 10 Agustj* Anno 1669.

Maren Erichßdater, thienendes hos Anold Thynum, haffde til retten indsteffnt Østen Wold for hand haffuer skieldet hende for en throid quinde, nest forleden nyt aarß afften, huor fore hun menner at Østen Wold bør at lide och vndgielde, saafrembt hand hender det iche kand offuer beuiße.

Østen Wold møtte for retten, och benegter saadant ey kand erindre, mens er det skiede war det i hanß drochenschab, och ey wed andet hende at tilsige end som erligt er, och en erlig pige wel sømmer och anstaar. Det samme loff och widneß byrd hun och af thingalmuen bekom.

Denne samme bekiendelße gjorde Østen Wold strax om morgenen der pigen *hannem* beschiechet, huor fore sagen ey til nogen af parternes forklarring kand vdføres. [21b]

Lest och forkyndt et pante bref och obligation paa 180 slete daller af Anderß Nielßen vdgiffuen till Danchert Oteeßen, borger och induonner vdj Bergen paa therminer i thre aar at betalle, opseter til forßechring al hanß godz och formue løst och fast, af dato Bergen *den 13 Junj* Anno 1650. Læst och forkyndt paa Bergen raad stue, och i byens pantebog indført 1650 *den 20 Junj*.

Publicerit *Kongelig Mayestetts* vdgifne forordning, om *Kongelig Mayestet* opreted salt cammer, af dato Kiøbenhaffn den 23 Julj 1669.

Publicerit *Kongelig Mayestetts* forordning om huad godz vdlendsche personer haffuer i riget, af dato Kiøbenhaffn den 1 Agustj Anno 1669.

Publicerit *Kongelig Mayestetts* forordning om den ny paabuden mageerin skat, af dato Haffnj den 6 Julj 1669.

Publicerit et kiøbe bref af Peder Otteben vdgifuen til Søffren Jenben, paa nogle husbe paa Lærdalß Ør bestaaende, af dato Lærdalß Ør den 20 September 1664.

Anno 1669 den 25 September paa {Quamme} \Rutle/ thingstue der almindelig skate ting holtes.

Publicerit *Kongelig Mayestetts* forordning, om *Kongelig Mayestetts* opreted salt cammer, af dato Hafnj den 1 Agustj 1669.

Publicerit *Kongelig Mayestetts* forordning om huad godz vdlendsche perßoner haffuer i riget, af dato Haffnj den 1 Agustj Anno 1669.

Publicerit *Kongelig Mayestetts* forordning om den ny paa budne mad schat af dato Haffnj den 6 Julj 1669.

Anno 1669 den 27 September forkyndt alle forskreffne *Kongelige* forordninger paa Quame thingstue i Soluerenß skibrede.

Den 28 dito publicerit forskreffne *Kongelig* nadigste forordninger paa Fetztungstue i Marifier skibrede.

Den 30 dito publicerit høystbemelte *Kongelig* nadigste forordninger paa Fragstuenß thingstue i Lyster skibrede, der almindelig skate thing holtis.

Paa alle forskreffne thingsteder for deß almue.

Anno 1669 den 4 October⁷ holtis almindelig høste och sageting paa Læigridtztungstue i Aardal skibrede.

Offuer werende *Kongelig Mayestetts* føgitt {lenßmand}, erlig och welfornemme mand, Christopher Gierdtzen, bøygde lenßmanden [22a] Olle Leygrid, och effterfølgende lougretis mend i bemelte Aardal skibred. Olle Semb, Olle Wee, Amund Nondal, Erich Øren, Erich Præstegaard

---

7. 8br

och Olle Aßprem.

Kongelig Mayestetts fogit sate thing och liuste thingfred, saasom seduanligt sampt fredliuste alle och en huers skouger och eyendeller, af høy och nedrige stand, at ingen sig dermed befatter, vnder tilbørlig straf, saa och fredliuste alle forbødne ware

Publicerit forindførte och høyst bemelte *Kongelig Mayestetts* thrende forordninger, om det *Kongelige* opreted salt cammer, item om huad vdlendsche som haffuer godz inden riget, saa och om den ny paa budne magerin skat,

Olle Knudtzen for begangen leyermaal med sin fester quinde Berete Erichß datter. Af sonet med *Kongelig Mayestetts* fougit for penge – 9 ort.

Trond Halffuerßøn for begangen leyermaal med sin throlloffuede fester quinde Berete Iffuers dater. Afsonet med *Kongelig Mayestetts* fogit for penge – 9 ort.

Publiceret en obligation och forpantning af Berent de Nagel vdgiffuen, til sin broder Thiß Nagel, for 150 Rix Capital. Til forbechring pantsat Aßprem i Aardal som aarlig [skylder] 2 løber 1 pund smør, 1 hud och 2 meller koren, med bøxel och herlighed, af dato Aardal den 21 Agustj 1667.

Larß Herøe haffde til retten indsteffnt Thrond Halffuerßøn for – 2 Rixdaller giæld hand hannem pligtig er, huilchet hand bør at betalle inden halffmaanedz forløb, eller det wed nam och wording maa vdsøges, huis *Kongelig Mayestettt* affler sin sigt effter lougen.

Anno 1669 den 9 October⁸ holtis høste och sageting paa {.....}⁹ Rutle i Norum <och Sogendal> skibrede.

Offuer werende *Kongelig Mayestetts* fogit erlig och welfornemme mand, Christopher Gierdtzen, bøygde lenßmanden Michel Aaberig. Med gaat folch flere som thinget søgte, sampt effterschreffne laugretes mend retten at betienne. Erich Flugemb, Torgier Ølneß, Jachob Quamme, Amund Aarøyien, Johanes Bæ: Barißnes, Larß Aaberig.

Kongelig Mayestetts foget som seduanligt sate thing och liuste thingfred, sampt fredliuste alles, af høy och nedrige stand, dereß skauger och eyendeller, [22b]

Publicerit hanß *Kongelig Mayestetts* naadigste confirmatz paa et skiøde, Anderß Fædderßen tilhørende, lydende ord effter andet som følger.

Wj Friderich den 3 af Gudz naade, Danmarcheß, Norigis, Wendes och Gotes koning, hertug vdj Slebuig, Holsteyn, Stormaren och Dytmarschen, greffue vdj Oldenborig och Delmenhorst, gjør alle witterligt at effterßom hos os vnderdanigst anßøges och begieris, wores naadigste confirmatz paa effterschreffne skiøde, lydende ord effter andet, ßom følger.

Jeg Iffuer Wind til Nørholm, rider, Danmarchiß Riges Raad, och *Kongelig Mayestetts* befaln-

---

8. 8br

9. Uleseleg - heilt overstroke

ingß mand udj Dallum kloster, kiendes och hermed vitterligt gjør vdj dete mit obne bref, at jeg haffuer vndt och forærit, och nu med dete mit obne bref hermed vnder och forærer, fra mig och mine sande arffuinger och til Anderß Federßøn Tønder och hans sande arffuinger, en af mine jorder ligendes wed min gaard Kopanger vdj Sogn i Bergenhuus lehn, kaldes Amble som skylder aarligen en løb smør, en hud och aatte meller koren. Huilchen forskreffne gaard Amble, *forschreffne* Anders Federßen for hans lange troe thieniste, ßom hand mig, saa och min ombudzmand Giøde Pederßen vdj hans alderdom paa mine weygne haffuer giort, skal med sin feste møe, Anne Pederß datter, naar hand sig vdj echteschab med hende begiffuer haffue, niude, bruge och beholde til enundelig odel och eygiendomb, for dennem och deres børen och arffuinger, med alle sine loter och lunder, vdj acher och eng, skaug och *march*, fische wand och fægang, fra field och i fiere, som der nu tilliger och af Arildtz tid tilliget haffuer, och dertil med rette bør at lige, inted vndertagendes i nogen maader, och kiendes ieg mig, min hustrue, woress børen och arffuinger, ingen ydermere lod, del, part, ret eller rettighed at haffue vdj eller til *forschreffne* jord Amble, eller noget af des rette tilligelße, for sin lange troe tieniste som hand <mig och> bemelte min ombudz mand paa mine weygne giort och beuist haffuer, vndt, skienchet och foræret haffuer, at schal haffue, nyde, bruge och beholde til eunindelig odel och eyie, bepligter mig herhos och mine arffuinger, at frj hiemble och fuld kommelig tilstaa *forschreffne* Anders Fæderßøn, hans hustru, børen och arffuinger, *forschreffne* jord Amble med al deß rette tilligelße, som forberørt er, for alle och huer mands tiltalle, som derpaa effter denne dag [23a] med rette talle kunde i nogen maade, och holde *hannem* och hanß arffuinger, for mig och mine arffuinger, det vden al skade och skadeßløs i alle maader, deß till widnis byrd, haffuer ieg dete mit foræringß bref, saa som et fuldkommen skiøde och weß forßechring, med egen haand bekræffet och vnderschreffued och mit zigenet heneden hoß paa trøgt. Skreffued vdj Kiøbenhaffn den 15 Junj Anno 1650. Iffuer Wind egen haand. LS.

Da wille wj *forschreffne* skiøde wdj alle des ord, clasuler och punchter efftersom den er offuen indført findes, naadigste haffue confirmærit och stadfest, saa och hermed confirmerer och stadfester. Erbydendes alle och en huer, herimod effterßom *forschreffuet* staar at hindre eller vdj nogen maade forfang at gjøre vnder wor hyllest och naade. Giffuet paa wort slot Kiøbenhaffn dend 5 Februarj Anno 1669.

Wnder wort zigenet. Friderich.

Nielß Eygem haffde til retten indsteffnt sin broder Johaneß Berentßen, for nogen arffue effter Nielß Egombs hustrues fader *salig* Amund Bareßnes, dennem en jring om ind falt, da blef Johaneß Berentßen och Nielß Egom nu for retten wenlig och velforligt, och effter rigtig afregning blef Johannes, Nielß paa samme arffue skyldig med alt huiß andet dennem kunde i nogen maade i mellem were, penge – 6 Rixdaller {6 *skilling*} 1 ort. Derpaa haffuer Nielß oppeboret 1 ring for ½ Rixdaller och schal betalle i Kongelig Mayestett skat deraf 4 Rixdaller 6 *skilling*. Bliuffuer {hand} saa <fremdeles> Johaneß skyldig 1 ½ Rixdaller 18 *skilling*, som hand effter løffte till Anderß Søffrenßen schal betalle, dog ey indsluted det siste arffueskiffte, om dennem nogen tuestighederne kand indholde.

Domenichus Nagel haffde indsteffnt Helge Sagemester for nogle bord hand paa Natuig sag for *hannem* haffde schoren. Herom de for retten bleffue forenede, at Helge schal korte i sin skierløn derforre – 2 ½ Rixdaller, och saa schal Domenichus søge hoß Larß Sagedreng ½ Rixdaller.

Her Peder Pederßen haffde indsteffnt Olle Ormulseng for en del hand hannem {schal} effter \hans/ salig fader skyldig er. *Kongelig Mayestetts* foget suaret paa hans weygne at hand gierne wil betalle samme gield, effterßom derpaa ey noget tilforne haffuer betalt.

Iffuer Huche Aaßen for vde blifuende effter loughlig steffnemaal bleff kiendt i bøder til hanß *Kongelige Mayestettt* - 1 march sølff. [23b]

Kongelig Mayestetts bestalter capetein offuer Sogns Compagni erlig och welbyrdig Gerrich Erenst von Geßdorph haffde till retten ladet indsteffne en soldat wed naffn Christen Kalschind, formedelst hand hanß welbyrdighed vdj en suplication schal haffue angiffuen for nogle aar forleden, at haffue begiert en andel penge af hannem for hand befrielße fra compagniet, med widere dets indhold.

Bemelte Christen Kalschind møtte for retten, och foregiffuer at hand ey noget paa hans welbyrdighed capeteinen haffuer at klage, och aldrig haffuer giffuet hannem nogen penge, eller capeteinen nogen penge af hannem weret begierende, och aldrig haffuer weret hanß welie och begiering at det vdj den skreffne suplication schulle indføres.

Anno 1669 den 11 October¹⁰ holtis almindelig høste och sageting paa Walager i Soluerens {thingstue} skibrede.

Offuer werende *Kongelig Mayestetts* fogit erlig och welfornemme mand Christopher Gierdzen, bøygde lenßmanden Lasße Quamme, och effterschreffne laugretis mend i bemelte Soluerens skibrede. Søren Holßetter, Anderß Quamme, Erich Winge, Carel Soluj, Nielß Batten, Knud Moe.

Kongelig Mayestetts foget sate thing och liuste thingfred, samt och fredliuste alles af høy och nedrige stand, deres skauger och eyendeller, saa som seduanligt,

Tholleff Halffuerbøn for begangen leyermaal med hanß fæster quinde Magdelj Ingebregtdatter, af sonet med hanß *Kongelig Mayestetts* fogit i bøder penge – 2 Rixdaller 1 ort.

Peder Jenßen sidtzhafftig paa Amble haffde til retten indsteffnt Søren Holßeter, Madz Lomemb, Larß Kalhage, Knud Moe och Andfind Lae for en stor andel sagetømmer de v=loughligen haffuer hugen vdj hanß skouger och eyendeller. Det hand formener de belligenß effter loughen bør at betalle

Forschreffne mend till sagen at suare møtte i rette och foregaf gierne at wille sig for deres formastelße vere vdj Peder Jenßens minde, foruden Søren Holßetter. Hand bereted at allerede waar med Peder Jenßen for sin person forenet.

Da er saaledes for retten afskiediget, at *forschreffne* indsteffnt mend schal forføye sig til Peder Jenßen nor hand fra Bergen hiem kommer, och sig forligelße med hannem for skaden tilbyde, och derßom de da iche kand foreniß er sagen optagen til jorden i for aarett bliffuer aaben, at skaden da loughlig kand beßigtes, til huilchen tid parterne da effter loughlig warßell, effter den vdstede forkyndte steffning da møder, saa schal nest Gudz hielp en huer weder fares retens gemeß. [24a]

---

10. 8br

Jenß Jenßen borger och induoner vdj Bergen haffde till retten indsteffnt sin landbunde Thorchel Soluj for 11 ½ *Rixdaller* resterende første bøxþel och 1 giold weder, som effter hans løffte nest forleden sommer burde til fylleste weret betalt.

Bemelte Thorchel møte i rette til sagen at suare, och begierede paa *forschreffne* resterende bøxþel, fordrag paa 3 aarß tid at betalle, saasom nu denne neruerende høst en thredie part och til kommende høst 1 thredie part, och til høsten 1671 den siste 3die part, och det vdj Bergen paa sin egen bekostning til Jenß Jenßen at leuere, och saa frembt nogen af *forschreffne* terminer i rette tide ey war der betalt, erbyder hand sig derfor vden widere loug och dom at lide nam och wordering. Huormed Jenß Jenßen waar fornøyet, och dog paa hans erbydelße begierede dom.

Da er saaledes for retten affbagt, at derþom bemelte Thorchel Soluj ey holder sit løffte och terminer, bør *forschreffne* resterende første bøxsel wed nam och wordering af hans godz och formue at vdbøge, huor *Kongelig Mayestett* affler sin segt *deraf*.

Nielß Jenßen haffde til retten indsteffnt Larß Lae for kost och thæring for den sag och thrette *dennem* imellem falt nest forleden sommer om nogen engeteyger, huoraf Nielß Jenßen nogle støcher waar beretiget och tilkiendt, och en del af de paa steffnte theyger bleff fore funden nogen lunde at were rigtig, saaledes som af parterne til forne waar brugt.

Larß Lae møte i rette til sagen at suare, och foregaf ey at kunde effterlade de *forschreffne* teyger, vden dom, effter dj de af hanß formend *hannem* waar anuist, vden hans jordeyger det wille effterlat, effterdj hand som en leylending iche kunde giffue sin eygeres jord bort, som drageß tuill om, och derfor formente at burde were frj for kaast och tæring.

Nielß Jenßen sate j retten om *hannem* iche bellig kaast och tering burde betalles, effterdj hand hoffued sagen haffuer wundet, och Larß Lae endelig om en del af de thoffte theyer stod paa dom, och herpaa er en retmeßig affßegt begierende.

Da er saaledes for retten afsagt effterdj Larß Lae {iche} paa en del aff de toffte teyer haffuer begeret dom, och ey til forne den tid Nielß Jenßen *hannem* aduaret, wille lade sig ßige, vden dommer och dannemend *dennem* at schielde, da bør Larß Lae som sagen haffuer tabt [24b] effter recessen at betalle dom och breffue penge, saa som for {dommen} steffningen ½ *Rixdaller*, och for dommen med stemplet papir 2 ½ *Rixdaller*, och dermed for widere kaast och tæring at were frj, effterdj hand som en leylending haffuer staaet paa sin jord eygeres ret <som hand formente, saa> och ey nogen rigtig fortegnelße paa nogen kaast och tæring af Nielßen(!)¹¹ indgiffues.

Andfin Lae waar indsteffnt af Maren Jens dater for – 2 ½ *Rixdaller* hand hende pligtig waar. Deraf beloffued Andfind at betalle 1 *Rixdaller* i høst och resten till aare.

Herr Hanß Pouelßen haffde indsteffnt Andfind Lae for hans landschyld och rettighed, och widere hand *hannem* skyldig er, huor effter *dennem* en contracht er sluted nest forleden waarting den 21 Aprilis, huilchet hand ey haffuer effter kommet, och derfor setter i rette, om hand iche strax hanß contracht bør effterkomme, eller lide nam och wordering i hanß godz effter des indhold.

Anfind Lae møtte i rette, och begierede endnu fordrag som tilforne, mens Herr Hans war dom

---

11. Nils Jensson

begierende.

Da er saaledes for retten afsagt, at *forschreffne* Andfin Lae inden halff maanedz forløb bør at fyllest gjøre den louglige til tinge oprettede contract, eller det effter contracten wed nam och wordering maa vdsøges paa huilchen tid *Kongelig Mayestetts* resterende skater maa tagið i agt.

Anno 1669 den 14 October¹² holtis almindelig høste och sageting i Marifier i bemelte Marifier skibrede,

offuer werende *Kongelig Mayestetts* fogit erlig och welfornemme mand Christopher Gierdzen, och effterschreffne lougretes mend i bemelte skibrede. Jenß Feet, Olle Jordanger, Peder Thorffui, Olle Lunde, Lasße Høye, Peder Mællem.

Kongelig Mayestetts fogit sate thing och liuste thingfred. Item fredliuste alles af høy och nedrige stand, deres skouger och eyendeller, at ingen sig dermed befatter, vden loff och minde, vnder tilbørlig straf,

Marette *salig* Pouel Lundes¹³ haffde till retten indsteffnt hendes suaager Pouel Lunde¹⁴, for en contract dennem imellem er opretted, i ombudsmændens och dannemends neruerelße, om noget at saa och føde hoß hannem, for huiß hende til opbagen for sin jord affstaaelße [25a] at nyde sin lifftid, som schulle bestaa vdi – 4 *meller* korn aarlig at saa, 1 koe at føde och 2 sønder, och derforuden at gaa til hanß bord aarlig och daglig

Hun formener at hanß contract bør at staa wed magt, saa begierer hun ey nogen widere at fødes hoß hannem daglig, menß sig om paa et andet sted, och waar dom begierende.

Da er saaledes for retten afbagt, at deres sluted contract bør at bliffue wed magt, och saa frembt nogen af parterne taller {...¹⁵...} paa contracten, bør den at bøde til *Kongelig Mayestettt* - 4 *march* søl, och dog holle samme contract.

Anno 1669 den 21 October¹⁶ holtis almindelig høste och sage ting paa Fragstuens tingstue i Lyster skibrede.

Offuer werende *Kongelig Mayestetts* fogit erlig och welfornemme mand Christopher Gierdzen, bøygde lenßmanden Christen Nielßen, och effterschreffne laugretes mend i Lyster skibrede. Haaffuer Næs, Iffuer Høyum, Tommes Næs, Østen Berge, Pouel Næß, Østen Bolstad, Knud Bringe, Elling Hougen.

Kongelig Mayestetts foget sate ting och liuste thingfred sampt fred liuste alleß af høy och nedrige stand, dereß skouger och eyendeller, at ingen sig dermed vden loff och minde befatter, vnder tilbørlig straf, sampt fredliuste loß och maar och sakel och al anden pelterj

Publicerit hanß *Kongelig Mayestetts* naadigste bestalnung vdgiffuen til erlig och welbyrdig

12. 8br

13. Paul Knutsson

14. Paul Arnesson

15. Uleselig – er grundig overstrøket

16. 8br

mand Friderich Johan Marschalch, geheime raad {och} vice canceler i Norge och nu ampt forualter offuer Bergenhuuß ampt, af dato Kiøbenhaffn den 24 Aprilis 1669.

Effter opbetelße fra den nest afuigte 20 April i den sag mellem Hanß Jenßen Ørbech, raadmand vdj Bergen, och Christopher Gierdtzen, *Kongelig Mayestetts* fougit vdj Indre Sougenß fougderj, anlangende Thalsetters ødegaardz brug, som Hanß Ørbech sig formener at were nermere beretiget at bruge end Christopher Gierdtzen, som des beschaffenhed widere aff protocolen – folj – 8 och 9 kand erfares.

Retten er presenterit {med deßam(?)} Christopher Giertzen i egen perßon, och vnge Hanß Ørbech paa sin faders weygne, med effterfølgende agter som mundtlig och skreffftlig indstilles. [25b]

1. Christopher Gierdtzen for det først tilspurde menige almue, som i dag den største del af Lyster skibrede for retten presenterit, om iche Thalßeter af Arildz tid, stedze haffuer liget vnder Flaahammer, och weret brugt der vnder. Huortil almuen med en stemende mund suarede, at de aldrig andet kand mindes, och aldrig andet af dereß foreldre haffuer hørt.
2. Om iche Flaahammer haffuer altid hafft paa samme ødegaard Thalßeter, worscheug til fæit at fremføde, samt sommer sloter och høste bede. Det almuen i lige maade med enstemende mund suared ey andet haffuer hørt.
3. Tilspurde hand ilige maade almuen, om *dennem* iche er beuost, at der er beligende i mellem Sørum och Talßeter, effterschreffne gaard teyger, nemblig Haffreberig, Heygestig teyg, Lauold och Flaahamer teyger. Huortil almuen suarede at sig saaledes i sandhed befindiß.
4. I ligemaade blef almuen tilspurt, om nogen kand mindes at samme ødegaard Taldßeter, haffuer liget til Sørum eller nogen anden gaard, end som till Flaahammer, och om den vden Flaahamer gaardz største skade och forderffuelße kand mestes, och huad som almuenß suar her paa er, begieres vdj tingbogen maatte indføres, och *hannem* giffues beschreffuen. Hertill suaret mennige almue i lige maader, at de aldrig haffuer hørt nogentid Taldßeter at haffue liget vnder Sørum tilbrugß, och er *dennem* nochßom veterligt at Talßeter ødegaar ey vden Flaahamers forderffuelße kand mestes derfra, och det ved æd wille bekreffte.

Herimod af vnge Hanß Jenßen(!) Ørbech indgiffuen woress allernadigste hereß kongis bref, lydende ord effter andet som følger.

Wj Fredrich den 3 af Gudz naade Danmarcheß, Norgis, Wendes och Gotes koning, hertug vdj Sledzuig, Holstein, Stormaren, Dytmarschen, greffue vdj Oldenberig och Delmenhorst, giøre alle witterligt, at efftersom Hans Jensen Ørbech, raadmand vdj vor kiøbstad Bergen, sig in Anno 1663, af Christen Pederßen, voreß *salige* fiscal, haffuer til forhandlet Sørum hoffuidgaard i Bergenhuuß ampt, med deßen tilliggende, huor iblant schal were en liden jord kaldet [26a] Talßetter, som Christopher Gierdtzen sig tilholder, och vnder en affuelßgaard bruger, med foregiffuende hand den schal haffue fæst, da saa som bemelte Christopher Gierdtzen samme støche jord ey selffue beboer, det lougen en leylending schal tilholde, och derfor vden med andre gaarde at were forßiunet, och bemelte Hans Jenßen Ørbech foregiffuer samme jord ey vden sin største schade fra bemelte Sørum hoffuedgaard, at schal kunde meste. Norgiß loug och saa fuld kommeligen for klarer, at odelßmand er nest sin jord selff at bruge och beßide, da haffue wj effter aller under danigste anßøgning och begiering, allernaadigste beuilget och tillat, saa och hermed beuilger och tillader, at bemelte Hanß Jenßen Ørbech, forschreffne støche jord til bemelte Sørum hoffuedgaard, sielffuer maa nyde och bruge, nor hand effter egen erbiudelße, till bemelte Christopher Gierdtzen igien leuerer, hues hand til forige ombudzmand, beuißer sig vdj feste deraf at haffue giffuet, forbydendeß alle och en huer herimod efftersom forschreffuet staar, at hindre eller vdj nogen maade forfang at giøre, vnder wor hyllest och

naade. Giffuet paa wort slot Kiøbenhaffn den 14 Agustj Anno 1669. Vnder wort zignet, Fridrich. LS.

Da effterßom *Kongelig Mayestetts* nadigste bref for oß vdj reten ingiffues, at Hanß Jenßen Ørbech vnder Sørum gaard schal nyde Talbeter øde gaard tilbrugß, nor hand \til/ Christopher Gierdtzen leuerer hans vdgiffne fæste, da kand wj iche for deß aarßage kiende noget wdj denne sag, med mindre Christopher Gierdtzen derom kand erlange hanß *Kongelige Mayestetts* naadigste beuelning, sagen ved dom at vdføre.

Publicerit Hanß Jenßen Ørbechs vdgiffne obligation til erlig och *welviße* Iffuer Christenßøn, raadmand vdj Bergen, paa – 2350 Rixdaler, for aarlig 6 prosent rente, huorfore pantbeteß Sørum hoffuedgaard, med deß beste tilligende gaarder och godz, med widere deß indhold , af dato Bergen den 28 Martj Anno 1669. [26b]

Maren, Just schomagers, lydeligen tilspurde den mennige almue, om nogen andet haffuer hørt, end at hendeß børen nemblig Christen Justßøn och Bent Justsøn, haffuer schiechet sig herpaa stedet, huor de hid indtil af barndommen er opfødt erlig och wel, at de nu dereß skudzmaal maate erlange, effterdj de sig paa fremede steder agter sig at begiffue.

Den menige almue gaf *dennem* et gaat och erlig skudzmaal, som skiechelige perßoner sig wel sømmer och anstaar,

Tiß Nagel haffde til reten indsteffnt Eling Aaberig for en hest hand haffde lont *hannem* och waar kommen til skade, hor fore Elling effter forligelße for reten schal giffue Thiß Nagel penge – 1 ½ Rixdaller, och Elling at søge *dennem* hesten fra *hannem* v=louglig haffuer taget och brugt.

Effter opßetelße i den sag imellem Christopher Gierdtzen och Jenß Christenßen, fra den 4 Maj nest afuigt, angaaende bøxselen och retten til Lauold och Sanduigen som Christopher Gierdtzen sig wil tilholde, och formener sig nermere at were det beretiget, end Jenß Christenßen som en fremed mand sig det haffuer til forhandlet, med widere som af protucolen folj – 12 och 13 kand erfareß.

Parterne paa begge sider møtte i rette, och sig begge til skiffte contracten hen skyder, at bør wed magt at bliffue, och saa derhoß waar endelig dom begierende.

Effter tiltalle giensuar och denne sags leylighed, da fornemmes af indlagde forßeygledede arffue skiffte bref effter *salig* Maren, Anderß Larßens, daterit Lauold i Maj och Junj 1654, at samptlige arffuinger imellem <paa skifftet> er sluted och opreted en louglig contract, at ingen maa negte hin anden hueß smaa parter paa en huers lod falden er, til mage skiffte eller bellig kiøb Huilchen louglig skiffte contract, som arffuingerne (och iche fremed i mellem) er sluted och opreted. Wj iche i nogen maade {at} kand wide at sueche, mens den langt mere at fuldbyrde, saa parterne der effter sig bør wide [27a] at rette. Helst effterdj at godtset iche befindes at were loughbøden, som loughen tilsiger, eller Christopher Gierdtzen, som høist lodz eygere i Lauold, \och/ paa sin søns <Welchen Christophersens odelsboret¹⁷> weygne, tilbøden af Tonneß Hansen enten at kiøbe eller selge, och nor contracten saaledes i sine {par} rete mening effter kommes, kand ey nogen trete om bøxselens ret indffalde, mens imidlertid følger den dog høyste lodz eygere¹⁸.

---

17. Det er litt uklart om 'odelsboret' skal stå her, eller mellom orda 'weygne' og 'tilbøden' like etterpå

Anlangende den bøxslet vdi Sanduigen, som for indført findeß, da er endnu derom ingen breffue af nogen parter for oß i retten indgiffuen. Huad en huer med bøxslet och herlighed \sig/ haffuer tilforhandlet, och huad ret der findes paa begge sider. Derfore den sag til neste ting optagen, {och} at da parterne dereß adkombst kand ind giffue, schal da gaaes hues ret er.

Publicerit et thiende och fierdings gaffue opreted imellem Peder Iffuerßøn och hans hustru Berete Erichßdater, af dato Dalß Ør den 1 September 1669.

Anno 1669 den 20 November¹⁹ holtis sageting paa Dalle thingstue vdi Lyster skibrede.

Offuer werende *Kongelig Mayestetts* fougit erlig och welfornemme mand Christopher Gierdtzen, och effterschreffne laugretes mend i bemelte skibrede. Christen Nielßen Fur, Peder Skieldum, Botel Sande, Mogens Fiøßne, Knud Bringe, Østen Berge.

Kongelig Mayestetts foget sate thinget [och] liuste thingfred som seduanligt

Publicerit et skiøde af Clauß Suegom och Ingebregt Wigdal, vdgiffuen til <Madz Søffrenßen och af hannem til> *Kongelig Mayestetts* foget Christopher Gierdtzen, paa 18 *mercher* smørs leye och 2 *meller* koren i Sanduig, och femb *meller* korens leye i Sanduig, af dato Sanduig den 25 Januarj 1669 och af Dalß Ør den 27 October²⁰ 1669.

Publicerit et skiøde af Herr Hans Lemechen, Gudz ordtz medtienner til Eydßfiordz prestegield i Norfiord(!), till Søffren Jenßen paa Døßen, paa effterschreffne gaarder. Vdi Bringe 1 løb smør, 1 hud och 8 *meller* koren. Suangstue 5 pund smør och 1 hud och 3 *mel ler* koren. Lerum 1 løb smør, ½ hud och 4 *meller* korn. Alt med bøxslet, och i Lyster prestegield beligende. Wold i Lerdal 1 pund smør vden bøxslet. Wangßneß i Ytter Sogen i Mitun ½ løb smør, af dato Bergen den 11 September 1669. [27b]

Publicerit et skiøde af *Kongelig Mayestetts* fougit Christopher Giertzen vdgiffuen til Søffren Jenßen paa Døßen, paa 1 hudz leye i Bringe, vden bøxslet, af dato Flaahamer den 29 Januarj 1669.

Publicerit et skiøde af Johannes Fleche vdgiffuen paa 1 løbs leye i Bringe, med bøxslet och herlighed, til Søffren Jenßen paa Døßen, af dato Fliche den 20 Aprilis Anno 1669.

Kongelig Mayestetts fougit haffde til reten indsteffnt effterschreffne for begangne leyermaal, nemblig Jørgen Søude, Knud Mogenßen, Hanß Mørchrj, Anfind Otum, Tholleff Lien, Thorbiøren Pederßøn, Larß Thorgierßen, Erich Erichßen, Erich Leremoe.

Offuen skreffne Jørgen Søude med sin troloffued feste quinde Marte Johaneß dater for begangen leyermaal, affonet for 9 ort.

Thollef Olßen Lien for begangen leyermaal med sin throloffued feste quinde Anne Michelß

---

18. I margen: L/andsleye/ B/alchen/ 1 /Capitel/

19. 9br

20. 8br

dater, til kiendt at betalle *Kongelig Mayestetts* sigt 9 ort.

Knud Mogenßen, Hanß Mørchrj, Thorbiøren Pedersen, Erich Leremoe, Erich Erichßen, Larß Thorgier Gierdtzøn(!), Andfind Otum, wed sig selffuer och dereß fuldmegtiger, suaret i rette, at de med dereß throloffued feste quinder wed leyermaal {wed dereß th} er kommen i forbelse, dog sig beklager, ey till *Kongelig Mayestetts* bøder haffuer nogen raad eller middel. Det almuen och med *dennem* testerit.

Da er herom saaledes kiendt och dømbt at en huer af *forschreffne* perßonner, for begange leyermaal med deres feste quinde, schal bøde til *Kongelig Mayestett* penge – 2 Rixdaller, 1 ort. Mens Thorben Pederßen som endnu ey er troloffued, forgiffuer och med sit beßoffued quindfolch, med forderligste wil lade sig troloffue. Huis saa schier, bør hand i lige maade at bøde effter forordningen. Huiß iche {begg} at bøde effter recessen <sine fulle bøder>, och en huer at betalle inden 14 dagers forløb, eller [28a] det af *Kongelig Mayestetts* foget wed nam och wording hos en huer af *dennem* wdj deres godz oh formue maa vdsøges, och hoß huem af *dennem* ey findis raad till betaling, haffuer fougden magt at lade *dennem* strafe paa krogen effter recessen.

Kongelig Mayestetts fougit haffde till retten indsteffnt Peder Baarßen, en *gamel* vdleffued enche mand wed 70 aar *gamel*, for begangne løß leyermaal med Marete Jonßdater, at suare til *Kongelig Mayestetts* fougit segt.

Forschreffne Peder Baarßen møte i rette, och sig beklaget ey \at/ haffue ringeste *skilling* middel til *Kongelig Mayestetts* bøder at betalle, och derfor begieret for Gudz schyld i lideligste maade med *hannem* maatte handles, helst effterdj mange gaat folch er beuost hans elendig tilstand.

Madz Søffrenßen och Anderß Mandtzøn widnede at *dennem* i Gudz sandhed er witterligt, at *forschreffne* Peder Baardtzen, ey ringeste *skilling* er eyendes til *Kongelig Mayestetts* bøder at betalle.

Da er herom saaledes forefunden, effterdj *forschreffne* Peder Baarßen er en *gamel* \och graa/ bedaged {mand} suag mand, och ey haffuer middel *Kongelig Mayestetts* bøder at betalle for hanß forßeelße, och ey er arbedz før wed arbeyde at betalle och fortienne, der fore henstelleß hans straf till den gunstige øffrighed derom at desponcere, effterdj hand ey kand vdstaa fengsel paa krogen.

Kongelig Mayestetts foget for retten gjorde rigtig afregning med enchen Maren Otum wdj tuende hendes søners neruerrelße, da bleff hun *hannem* schyldig penge 20 ½ Rixdaller, 10 *skilling*, huor fore hun *hannem* wdj pantsate ½ løbs leye vden bøxßel i Otum.

Anno 1669 den 25 November²¹ holtiß ting paa Norneß tingstue i Norum skibrede.

Offuer werende *Kongelig Mayestetts* fogit, erlig och welfornemme mand, Christopher Gierdtzen, bøygde lenßmanden Michel Aaberig, och till retten at betienne, effterschreffne laugretesmend. Narffue Norneß, Erich Ølmeim, Christen Melas, Elling Norneß, Olle Ølmeyem, Amund Aaruol. [28b]

---

21. 9br

Publicerit lenßherrens, erlig och welbyrdig Johan Fridrich Marschalchß *Kongelig Mayestetts* naadigste bestalning, af dato Kiøbenhaffn den 24 Aprilis 1669.

Publicerit et mageschiffte breff af Catarine, *salig* borgemester Søffren Jenßens, vdgiffuen til Christopher Giertzen, *Kongelig Mayestetts* fogit, paa Alffsteyg i Marifier skibrede, skylder aarlig ½ løb smør med bøxsel, och paa Hagen i Norum skibrede skylder aarlig 18 *mercher* smør med bøxsel, imod wederlag en gaard i Norhorlen kaldes Nørtofft, skylder aarlig 1 wog fisch med bøxsel, , af dato Bergen den 2 Agustj Anno 1669.

Kongelig Mayestetts fogit Christopher Gierdtzen saaledß i dag med almuen haffuer afschiediget, at huer 10 leg[d] straxsens schal kiøbe eller lade byge en god fuld kommen attring, med fem kieber om boer, och forferdige med seygel och redschab, som altid och idelig schal lige ferdig och i beredschab, nor ordere kommer och vdgiffues, at soldaterne, paa lag eller arbeyde schal indsendeß som *dennem* da vden forbømelße och ophold kand fremføre och dertill, at tilsige thuende hußmend til huer baad fra Bergen igien at hiem føre. Huilche hußmend af legden schal forschaffeß kaast, och saa samme hußmend det aar for *Kongelig Mayestetts* skat at were for skaanet.

Kongelig Mayestetts foget haffde til retten indsteffnt et quindfolch wed naffn Aasße Arnes dater, beßouet af Larß Olßen.

Item Anne Olßdater beßouet af Anderß Pederbøn Øre, och Anne Raßmußdater beßouet af Nielß Michelßen Fardal, at suare till deres bøder till hanß *Kongelige Mayestet* for deres begangne forbeelße.

Forschreffne quindfolch beklaget sig {ey} at de ey det ringeste til *Kongelig Mayestetts* bøder er eyende at betalle, och der fore ydemygelig begierede naade. [29a]

Da frem kom Larß Slinde och Madz Noreneß, tuende erlige lougretes mend, med sampt den anden tilstede werende almue, och widnede at samme *forschreffne* beßouede quindfolch ey ringeste *skilling* er eyiende, til *Kongelig Mayestetts* bøder at betalle, mens løber bøygden om at thrygle.

Da effter deß leylighed haffuer *Kongelig Mayestetts* fogit effter recessen magt at lade *dennem* straffe paa krogen med fenxsel.

Anno 1669 den 26 November²² holtis ting paa Rutle fougdegaard i Sogendals skibrede.

Offuer werende *Kongelig Mayestetts* fogit, erlig och welfornemme mand, Christopher Gierdtzen, och til retten at betiene effterschreffne laugretesmend. Michel Aaberig, lensmand, Jachob Quam, Christen Qualle, Erich Flugem, Siur Qualle och Elling Bielle.

Publicerit hanß exelentz Herr lensherres welbyrdige Johan Fridrich Marschalchs *Kongelige* naadigste bestalning, af dato Haffnj den 24 Aprilj 1669.

Anlangende de baader til soldaterne giøres fornøden *dennem* effter ordere til Bergen at frem

føre. Dermed er afschiediget i dette skibrede, som vdi Norum skibrede, at huer 10 leg[d] schal holde en aattering med 5 kieper om bord, och dermed forholdes, som paa folj 28 findes indschreffuen.

Anno 1669 den 27 November²³. Lydeligen læst och forkyndt paa Quamme thingstue i Soluerenß skibrede,

hans exelentia Herr lenßheres welbyrdige Johan Fridrich Marschalchs *Kongelige* naadigste bestalling, af dato Haffnj den 24 Augustj²⁴ 1669.

Kongelig Mayestetts fougit Christopher Gierdtzen forordnet med almuen, at paa dette sted och skibrede, schal forholdes med baade til soldatterne, nor ordere giffueß *dennem* at fremføre, huormed at almuen och wel war fornøyet <saasom i Sogendal och Norum>, huilchet schal føres i werch till først kommende for aare. [29b]

Kongelig Mayestetts fougit haffuer tilbat Olle Thang at were skaffer her oppe paa bøygden i Soluerenß skibrede, och loffued *hannem* til løn penge – 2 *Rixdaller* aarlig, effterdj hand dertil er bequem och beylelig er boende, och hueß almuen *hannem* iche i rette tider ermelte løn betaller, loffuer fougden *hannem* at betalle, och det hos almuen tillige med skaten at vdbøge.

I ligge maade haffuer *Kongelig Mayestetts* fougit i dag forordnet Knud Elffetun at were skydz schaffer i Solueren, och sin løn hos almuen {och} i Solueren och Mollendzmarchen, saa som seduanligt at aname, huilchet lenßmanden *hannem* haffuer at tilbige och befalle.

Publicerit et mageschiffte i mellem Catarine, *salig* borgermester Søffren Jenßens, och Christopher Giertzen, huor Christopher er giffuen til wederlag for 1 wog fisch med bøxsel och herlighed i Nortofft i Norhorlenß fougderj, {for} imod Alffßteygen i Haffsloe gield, schylder aarlig ½ løb smør, och Hagen i Norum skibrede, skylder aarlig 18 *mercher* smør, alt med bøxßel, af dato Bergen den 2 Agustj 1669.

Publicerit et skiøde af Elling Mællem vdgiffuen, til sin broder Larß Lae vdgiffuen, paa 1 pund smørs leye i Moe beligende i Solueren skibrede, med bøxsel och herlighed, af dato Mællem den 10 *Aprilis* Anno 1668.

Anno 1669 den 8 December lydeligen læst och forkyndt paa Erenß thingstue, for Lærdalß skibredeß almue,

hanß exelenti Herr lenßherres, eedelle och welbaarne Johan Fridrich Marschalchs *Kongelige* naadigste bestalning, af dato Haffnj den 24 *Aprilis* 1669. [30a]

---

23. 9br

24. Tydeligvis feilskrift av skriveren. Jfr. tidligere innførsler.

Anno 1669 den 21 December holtis ting paa Rutle fougde gaar, for Sogendal och Norum skibrede almue.

Offuer werende *Kongelig Mayestetts* fogit, erlig och welfornemme mand Christopher Gierdzen, bøygde lenßmanden Michel Aaberig, och effterschr *effne* laugretes mend reten at betiene. Erich Flugem, Larß Slinde, Thorgier Ølnes, Jachob Quamme, Siur Qualle, Amund AarØen.

Kongelig Mayestetts bestalter fendrich Jens Bild, haffde til reten indsteffnt Lauridtz Erichßen Flugem paa edelle och welbaarne capetein Gesdorps weygne, for begangne leyermaal med Gurj Nielßdatter, som hand formener till welbaarne capetein som en soldat bør sine bøder at aflege.

Forbemele Larß Erichßen presenterit for retten och tilstod samme begangne leyermaal, och derforre at haffue bõt til *Kongelig Mayestetts* fougit forend som hand vnder compagniet blef indschreffuen effter forordningen, penge – 9 ort. Det *Kongelig Mayestetz* fouget och tilstod, och till hanß *Kongelig Mayestett* der fore at haffue giort reygenschab, och derhoß endnu beloffuer och tilbiger, saa snart hannem maa beuelgeß, samme quindfolch at wel egte, effter hanß forige løffte.

I ligemaade haffde welbaarne capetein wed fendrich Jenß Bille ladet indsteffne Jenß Høstager for begangen leyermaal med et løß quindfolch, Ingebirg Knudz dater. Forschreffne Jenß Høstager, af sonet for reten, effter hanß yderste formue, effter almuens widnis byrd, som och laugretet nochsom er witterligt till hanß *Kongelige Mayestett* 6 Rixdaler.

Johaneß Jonßen Fembred, soldat, i ligemaader indsteffnt for begangen leyermaal med sin fester quinde, Marete Erichßdater. Blef til kiendt til *Kongelig Mayestett* bøder 2 Rixdaller 1 ort at betalle inden fiorten dager, eller det maa wed nam och wordering vdßøgeß, och om da ey betalling findes, blef afschiediget at hanß legßmend af hanß tilstundende løn schal betalle. [30b]

Her foruden blef almuen af *Kongelig Mayestetts* fogit aduaret och anbefallet, at en huer leg holder soldaterneß geuer i allemader ferdig, som det sig bør.

I ligemaader at betalle deres soldater deres forfalden løn til sin rete tid och terminer, huilchet soldaterne bereted hid indtill at were schied, vden paaklage for retten.

Item blef alle legßmend befallet at tage deres legß soldater til tieniste i leget, at dermed kand haffue sin rigthighed. Det almuen och beloffued at schie schulle.

Hueß anden v=enighed imellem legßmendene och soldaterne, enten om deres geuer at forferdige eller i andre maader, blef rigtig imellem dennem forenitt.

Publicerit comisari Hanß Hanßens och Peder Hanßen raadmand vdj Bergen, deres panteschiøde paa 1 løbs leye i Setien af Apostels godtz, til Larß Olßen Slinde, af dato Bergen 30 Martj 1669.

Hanß Mortenßen paa Kopanger gaard haffde indsteffnt Jenß Høstager for 8 Rixdaller, 1 *march* 12 *skilling* hand hannem vdj førsteboßel och forstragt godz pligtig er, och begiered dom til nam och wordering om iche fornøyelße schier.

Da effterßom bemele Jenß Høstager presenterer i retten, och ey benegter gielden, er saaledes for retten afbagt, at hand samme fordring schal betalle forinden lougenß tilbagde tid, eller det

wed nam och wordering maa vdbøges, huor *Kongelig Mayestett* afler sin segt, saa frembt det wed mindelighed iche anderledes kan begaaes. [31a]

Christopher Gierdtzen begierede thingbuidne om iche effterschreffne parter i Ølneß {iche} neruerende aar haffuer liget øde, nemblig *salig Herr Peder Olßen* 1 ½ løb, 1 hud, 18 *mercher*, 2 meller korn, slodz midicalz i Bergen 1 løb smør, 1 hud, Berent Nagel 5 meller korn, præstebollet 3 meller korn, Haffbloe kierche 2 meller korn, Peder Jenßen i Amble 18 *mercher* smør, 2 meller korn, Jeßper Hansen ½ løb smør och 8 meller korn \eyendes/. Dette almuen statuerit saaledes at were, och sig i sanhed befindeß, den halffue part deraf, menß den halffue part bruges af en leylending.

Anno 1669 den 22 December holtis ting paa Weyum for Soluerens och Mari-fier {tingstue} skibreders almue.

Offuer werende *Kongelig Mayestetts* fogit erlig och welfornemme mand Christopher Gierdtzen, och effterschreffne lougretesmend, reten at betiene. Jenß Feet, Olle Lunde, Erich Winge, Larß Lae, Larß Kalhage, Peder Thorffuj.

Kongelig Mayestetts foget Christopher Gierdtzen haffde til reten indsteffnt effterschreffne quindeß perboner, som sig med leyermaal haffde forbeet, nemblig Ingerj Erichßdater, som Ingebregt Hermandzen beßoff, Syneued Larßdater som Knud Hegstad beßof.

Da widnede den gandsche tingalmue med *forschreffne* quindfolch, at de iche det ringeste til *Kongelig Mayestetts* bøder at vdgiffue er eyendis, menß løber bøygden om at trygle til deres føde och derfore ey møtte i rette.

I ligemaade begierede *Kongelig Mayestetts* fogit almuens widnis byrd, om *dennem* iche er witterligt at det quindfolch, Gurj Olßdater, som af Pouel Lunde blef beßoffuet, blef reffßet, formedelst hun hendes foster haffde formyrt, och effter hende befantes ringeste middel *Kongelig Mayestett* at føre til reygenschab. Mennige almue testeret at hun ey det ringeste war eyendes, effterßom hun var et vng menische, och aldrig haffde tient hos fremede, mens stedtze veret hiemme hos sinne fattige {folch} foreldre. [31b]

Larß Vgullen waar af *Kongelig Mayestett* bestalter fendrich Jens Bild indsteffnt, for Olle Bendigßens løn af hanß jord, huilchet hand blef til kiendt at betalle, for et aarß magt, som *hanem* fordres inden lougens tilsagde tid, eller det wed nam och wordering maa vdbøgeß.

[SLUTT]